

LES PUBLICACIONS PERIÒDIQUES A CATALUNYA EN EL MOMENT DEL *DIARI CATALÀ* (1879-1881): CENS I ESTUDI ESTADÍSTIC. II PREMSA BARCELONINA¹

JOSEP MARIA FIGUERES
Universitat Autònoma de Barcelona

RESUM

Segona part d'una panoràmica censal del conjunt de publicacions que apareixen a la Catalunya de la Restauració en els anys de vida del *Diari Català* (1879-1881), centrada ara en la premsa de Barcelona i en l'editada en català fora de Catalunya. Es classifiquen per temàtica, periodicitat, i se n'ofereix el repertori tant en llengua catalana com espanyola, així com de la diària i la periòdica. És, doncs, una radiografia de les publicacions que apareixen a Barcelona en un moment de gran vitalitat, que permet de situar el diari de Valentí Almirall en el context editorial i fer alhora una quantificació estadística de les relacions entre les capçaleres segons la llengua emprada (català/espanyol), i el tipus de publicació (informativa, política, instrumental o utilitària), entre altres consideracions. Les conclusions de tot el treball tanquen aquesta panoràmica.

PARAULES CLAU

Repertori hemerogràfic, premsa a Catalunya, indústria editorial, periodisme, història de la premsa.

The periodical publications in the Catalonia in the years of life of *Diari Català* (*Daily Catalan*, 1879-1881): census and statistical study. II Barcelonian press

ABSTRACT

Second part about a panoramic censal of publication set that appears in Catalonia in the Restoration in the years of life of the *Diari Català* (*Daily Catalan*, 1879-1881), centrated now in the press of Barcelona and the press published in Catalan language out of Catalonia. They are classified by thematic and regularity, the repertoire is in Catalan language and also offered in Spanish language and of the daily press and the regular press. It is, then, a x-ray of the publications that appear in Barcelona in a moment of great vitality that allows to locate

1. Aquest text és la continuació de l'article publicat sota el títol «Les publicacions periòdiques a Catalunya en el moment del *Diari Català* (1879-1881): Cens i estudi estadístic. Premsa comarcal» al *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, núm. xvii —corresponent al curs 2005-2006—, el qual contenia la primera part del treball total, la introducció i el catàleg de la premsa comarcal. Aquesta segona i última part tracta la premsa barcelonina i l'editada en català fora de Catalunya, i aporta les conclusions per al conjunt.

the newspaper of Valentí Almirall in the publishing context and at the same time to locate the statistical quantification of heading relations, according to language (Catalan/Spanish) and typology (informative, policy, instrumental, utilitarian), between other aspects. The conclusions of the all research finish this panoramic.

KEY WORDS

Journalist repertoire, presses in Catalonia, publishing industry, journalism, history of press.

PREMSA DE BARCELONA. PREMSA DIÀRIA

Ens fixarem en els diaris publicats en el període de referència per aplegar tot seguit en unes taules sintètiques els valors més rellevants, els quals ens facilitaran les conclusions a les quals arribarem sobre la premsa diària. Pel que fa a la premsa periòdica l'hem censada també amb voluntat exhaustiva aplegant-la finalment en taules segons llengua d'edició, periodicitat..., per tal de poder valorar les dades numèriques obtingudes.

ABREVIATURES GENERALS

<i>Periodicitat</i>	<i>Característiques</i>		
a: anual	adm.: administrativa	espec.: espectacles	musi.: musical
bi/m: bimensual	agr.: agrària	especi.: especialitzada	of.: oficial
bi/s: bisetmanal	alm.: almanac	exc.: excursionisme	op.: opinió
d: diari	ass.: associació	fed.: federal	polít.: política
èp: època	bol.: Boletín	fot.: fotografia	pop.: popular
i: irregular	but.: Butlletí	hum.: humorístic	prov.: província
m: mensual	carl.: carlina	inf.: informació	publi.: publicitària
q: quinzenal	cat.: Catalunya	inst.: instrucció	recre.: recreativa
s: setmanal	cato.: catòlic/co	lib.: liberal	reli.: religió
s/d: sense dades	cient.: científica	lit.: literatura	tèc.: tècnica
t: trimestral	conser.: conservador	maço.: maçònica	viatg.: viatges
tri/s: trisetmanal	cult.: cultura	mat.: material	
	demo.: demòcrata	mèd.: mèdica	
<i>Llengua</i>	ecl.: eclesiàstic/co	mili.: militar	
cast.: castellà	eco.: econòmica	misc.: miscel·lània	
cat.: català	ense.: ensenyament	monog.: monogràfic	
bil.: bilingüe	esc.: escolar	mor.: moral	

LES PUBLICACIONS PERIÒDIQUES A CATALUNYA EN EL MOMENT
DEL *DIARI CATALÀ* (1879-1881): CENS I ESTUDI ESTADÍSTIC. II PREMSA BARCELONINA

TAULA 1

PUBLICACIONS DIÀRIES EDITADES A BARCELONA ELS ANYS 1879-1881

<i>Títol</i>	<i>Anys</i>
<i>Bol. Oficial de la Provincia</i> ¹	Des de 1833
<i>Corona de Aragón</i> ²	1854-1886
<i>El Diluvio</i> ³ / [La Imprenta]	1858-1939
<i>El Teléfono</i> / [El Diluvio] ³	1878-1879
<i>Diario de Avisos de Barcelona</i> ⁴	1871-1887
<i>El Correo Catalán</i> ⁵	1876-1985
<i>La Correspondencia de Barcelona</i> ⁶	1876-1891
<i>La Publicidad</i> ⁷ / [El Anunciador Catalán]	1878-1939
<i>Gaceta de Cataluña</i> ⁸	1878-1883
<i>Diari Català</i> ⁹	1879-1881
<i>Gaceta Comercial Fabril y Agrícola</i> ¹⁰	1879-1881
<i>Las Noticias</i> ¹¹	1879
<i>Diario de Barcelona</i> ¹²	Des de 1792
<i>La Ultima Hora</i> ¹³	1879-1885
<i>Crónica de Cataluña</i> ¹⁴	1854-1886
<i>Lo Sigle XIX</i> ¹⁵	1879 (un número)
<i>El Progreso</i> ¹⁶	1879-1880 (?)
<i>Correspondencia de Cataluña</i> ¹⁷	1876-1880 (?)
<i>El Protector del Pueblo</i> ¹⁸	1869-1879
Amb canvi de nom o títol alternatiu	
<i>Lo Tibidabo [Diari Català]</i> ¹⁹	1879
<i>El Diario</i> ²⁰	1880
<i>El Gobierno</i> ²¹	1880-1881
<i>El Diario Liberal</i> ²²	1880
<i>Lo Catalanista [Diari Català]</i> ²³	1880
<i>La Veu de Catalunya [Diari Català]</i> ²⁴	1880
<i>La Gacetilla [Gaceta de Cataluña]</i> ²⁵	1880
<i>El Eco del Milenario [El Correo Catalán]</i> ²⁶	1880
<i>El Noticiero [El Correo Catalán]</i> ²⁷	1880
<i>El Principado [El Diluvio]</i> ²⁸	1880
<i>La Renaixensa</i> ²⁹	1881-1905
<i>La Vanguardia</i> ³⁰	Des de 1881
<i>El Constitucional</i> ³¹	1881
<i>El Mercantil Catalán</i> ³²	1881-1882
<i>Diari de Sant Francisco (sic)</i> ³³	1881 (un número)
<p>1. Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB). 2. AHCB. 3. AHCB. Inici: 10/II/1858, final: 25/I/1939. El periòdic canvia sovint de nom: el 1866 era <i>El Telègrafo</i>, el 10/II/1879, <i>La Imprenta</i>; el 27/VIII/1879, <i>El Diluvio</i>; de l'1/XII/1878 al 5/I/1879, <i>El Teléfono</i>, i el 1880, <i>El Principado</i>. Joan TORRENT i Rafael TÀSIS (1966), <i>Història de la premsa catalana</i>, vol. 1, Barcelona, Bruguera, p. 116-122; Claudi AMETLLA (1963), «<i>El Diluvio</i>», a <i>Memòries polítiques, 1890-1917</i>, Barcelona, Pòrtic; Juan Pedro BATOR (1971), <i>El Diluvio. Estudio monográfico de una</i></p>	

leyenda periodística, Barcelona, Escuela de Periodismo de la Iglesia, p. 66; Josep Maria CADENA (1988), «Diluvio, el», a Joan CARRERAS MARTÍ (dir.) (1986-1989), *Gran enciclopèdia catalana*, vol. VI, 2a ed., Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, p. 274; T. CABALLÉ I CLOS (1935), «El primer número d'El Diluvio», *El Diluvio*, núm. 1 (1/IX/1935); Jaume CLARAMUNT (1929), «El cincuentenari de El Diluvio», *El Diluvio*, número extraordinari (10/II/1929); J. B. CULLA i Àngel DUARTE (1990), «El Diluvio», a *La premsa republicana*, Barcelona, Diputació de Barcelona; *El Diluvio* (1/XI/1933); Jordi MONTANER (1979), «El Diluvio, centenari no celebrat», *L'Avenç*, núm. 18 (juliol-agost); Fèlix PUJOL (1973), *El Diluvio frente a La Vanguardia en septiembre de 1923*, Barcelona, Escuela Oficial de Periodismo, 214 p.; TORRENT i TESIS (1966), «Un diari que canvia sovint de nom: El Telégrafo», a *Història de la premsa...*, vol. I, p. 116-122; Joan TORRENT (1964), «Un periòdic barcelonés: El Telégrafo», *Destino*, núm. 1107 (25/X/1964); «La genealogia de El Diluvio», *El Diluvio* (10/II/1929); *El Diluvio*, número extraordinari corresponent al cinquantè aniversari el 10/II/1929.

4. AHCB, col·lecció incompleta.

5. AHCB. El 1880 tingué dues suspensions i aparegué amb els noms d'*El Noticiero* i *El Eco del Milenario*. TORRENT i TESIS (1966), vol. I, p. 137-139; Joan BARCON (1983), *El Correo Catalán i la qüestió religiosa durant la II República: 1931-1936*, Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona, Facultat de Ciències de la Comunicació, 198 p.; Joan Anton BENACH (1986), «Epitafi per a un diari convertit en màrtir», *Annals del Periodisme Català*, núm. 7-8, p. 52-61; Joan BONET i Casimir MARTÍ (1990), «Torras i Bages, censor d'El Correo Catalán. Noves batutes entre El Correo Catalán i el pare Llanas», a *L'integrisme a Catalunya*, Barcelona, Vicens Vives; José BURCH i VENTÓS (1909), *Datos para la historia del tradicionalismo político durante la revolución*, Barcelona, Librería Católica Internacional, 294 p.; Esteve BUSQUETS MOLAS (1986), «Aproximació a la història d'El Correo Catalán», *Annals del Periodisme Català*, núm. 7-8, p. 8-19; Esteve BUSQUETS MOLAS (1976), «El Correo Catalán», a *Quaranta anys de periodisme barceloní*, Barcelona, Pòrtic, p. 137-157 i 167-171; Josep M. CASASÚS (1979), «L'evolució d'El Correo Catalán», *L'Avenç*, núm. 18 (juliol-agost), p. 40-42; Ramon COMORERA (1986), «El Correo Catalán, crònica d'una mort anunciada», *Annals del Periodisme Català*, núm. 7-8, p. 34-49; EL CORREO CATALÁN (ed.) (1905), *El Correo Catalán en la intimidad*, Barcelona, La Hormiga de Oro; «La última suspensión. Historia de lealtad y sacrificios», *El Correo Catalán* (19/VI/1934); *El Correo Catalán*, número extraordinari (16/XII/1951); «El Correo Catalán cumple setenta y cinco años», *Gaceta de la Prensa Española*, núm. 47 (gener 1952), p. 48-49; Àngeles de JANER i MILÀ (1927), *Biografía de Manuel Milà de la Roca: Biografía leída en el Palau de la Música Catalana de Barcelona el 27/III/1927*; Albert MANENT (1983), «Una censura de la Santa Seu contra El Correo Catalán (1884)», a *Contribució a la història de l'Església catalana*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 219-236; José M. RADUA (1960), *El Correo Catalán*, Madrid, Escuela Oficial de Periodismo, 40 p.; Jaume REIXACH (1986), «L'enterrament d'un diari quasi de llegenda», *El Món*, núm. 225 (15/VIII/1986); Jaume REIXACH (1986), «Les xacres d'un vell carlí dit El Correu», *El Món*, núm. 225 (15/VIII/1986); J. ROCA i PONSÀ (1927), *El Correo Catalán: Sermón predicado en la solemnidad religiosa con motivo de las bodas de oro*, Barcelona, Fomento de la Prensa Tradicionalista; Josep TARÍN IGLESIAS (1983), *Vivir para contar*, Barcelona, Planeta; TORRENT i TESIS (1966), «El tradicionalisme català: El Correo Catalán», a *Història de la premsa...*, vol. I, p. 137-139; Carlos VIADA i LLUCH (1927), *Biografía de Luis M. de Llauder* [Biografía leída en el Palau de la Música Catalana de Barcelona el 27/III/1927], Barcelona, Fomento de la Prensa Tradicionalista; María Isabel VILLALONGA (1969), *El Correo Catalán: estudio monográfico*, Madrid, Escuela de Periodismo de la Iglesia.

6. AHCB, col·lecció incompleta. El catàleg cronològic indica el període 1876-1891, mentre que a la *Guia-catàleg de l'Institut Municipal d'Història*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 1983, p. 100, hi consten els anys 1877-1891.

7. AHCB. En néixer fou *El Anunciador Catalán*, i adoptà aquest títol el 2/IV/1878; Roger ALIER (1978), «Publicidad, La», «Publicitat, La», a *Gran enciclopèdia catalana*, vol. XII, Barcelona, p. 154 i 155, respectivament; Vicenç BERNADES (1976), «De La Publicitat republicana a La Publicitat catalana», *Avui* (12/IX/1976); Josep M. CADENA (1972), «Cinquanta anys de La Publicitat», *Serra d'Or*, núm. 152 (maig); M. Esther CAMPILLO (1979), «La Publicitat», a *Barcelona i la seva premsa*, Barcelona, Centre d'Estudis d'Història Contemporània, La Gaya Ciència, p. 188-189; Carles CAPDEVILA (1935), «La creació i la vida de La Publicitat», *La Publicitat* (1/X/1935); Xavier FEBRÉS (1990), «Pla, a La Publicitat», a *Josep Pla: biografia de l'homenot*, Barcelona, Plaza & Janés; Amadeu

HURTADO (1956), *Quaranta anys d'advocat. Història del meu temps*, vol. I, Mèxic, Xaloc [Talleres Gráficos de Editorial Fournier], p. 253 i seg.; Rafael MORAGAS (1935), «La vella *Publicidad*», *Annals del Periodisme Català*, núm. 18 (octubre); «*La Publicidad* i els seus col·laboradors», *La Publicidad* (1/X/1935); Lluís SOLÀ (1979), «*La Publicidad* a *Història dels diaris en català*, Barcelona, Edhasa, p. 52-60; TORRENT i TÀSIS (1966), «*Publicidad, La*, a *Història de la premsa...*, vol. I, p. 133-136 i 472-476, respectivament.

8. AHCB; Biblioteca Arús (BA). Inici: 1/VIII/1878, final: 31/X/1883. Nasqué com a *Gaceta de Barcelona* i adoptà, posteriorment, després de diversos canvis, els títols de *La Gaceta* (19/VI/1880); *Gaceta de Cataluña* (24/VII/1880); *La Gaceta* (4/VIII/1881), i *Gaceta de Cataluña* (3/IX/1881).

9. AHCB, BA, BAB (Biblioteca de l'Ateneu Barcelonès), BC (Biblioteca de Catalunya), BPP (Biblioteca Provincial de Barcelona). Inici: 4/V/1879, final: 30/VI/1881. Josep M. FIGUERES (1984), «Introducció», a Valentí ALMIRALL, *Articles polítics: Diari Català (1879-1881)*, Barcelona, Diputació de Barcelona, La Magrana, col·l. «Biblioteca dels Clàssics del Nacionalisme Català», núm. 7, p. IV-XI; Josep M. FIGUERES (1985), «Introducció», a Valentí ALMIRALL, *Cultura i societat*, Barcelona, Edicions 62, col·l. «L'Alzina», núm. 5, p. 5-18; Josep M. FIGUERES (1985), «El *Diari Català*», a *El primer Congrés Catalanista i Valentí Almirall*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, p. 17-40; Josep M. FIGUERES (1986), «El *Diari Català* (1879-1881): plataforma d'exposició del pensament catalanista», a *Catalanisme. Història, política i cultura*, Barcelona, L'Avenç, col·l. «Clio», núm. 7, p. 73-98; Josep M. FIGUERES (1986), «Literatura catalana al *Diari Català* (1879-1881)», a *Actes del Setè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 69-89; Josep M. FIGUERES (1990), «El *Diari Català*», a Valentí ALMIRALL, *forjador del catalanisme polític*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, col·l. «Textos i Documents», núm. 8, p. 85-100; Melcior FONT (1926), «Almirall, periodista» (dins «Valentí Almirall»), *Anuari dels catalans*, Barcelona, Impremta López Llausàs, p. 149-155; Joan GIVANEL (1931-1937), «*Diari català*», a *Bibliografia Catalana: Premsa*, vol. I, Barcelona, Institució Patxot, p. 142-143; Enric MACIÀ (1979), «El primer diari en català, fa cent anys», *Canigó*, núm. 604-605; Martí MARTELL (1927), «Diaris catalans», *La Veu de Catalunya* (13/I/1927); J. M. MIQUEL i VERGÉS (1934), «*Diari Català*», *Mirador* (12/IV/1934); J. M. MIQUEL i VERGÉS (1937), «*Diari Català*», a *La premsa catalana del vuit-cents*, vol. II, Barcelona, Barcino, p. 103-126; Josep M. PÀMIES (1979), «La premsa diària en català té un segle d'existència», *El Correo Catalán* (7/IV/1979); Lluís SOLÀ i DACHS (1976), «*Diari Català*», *Avui* (9/V/1976) (reproduït i ampliat a Lluís SOLÀ i DACHS (1978), *Història dels diaris en català: Barcelona, 1879-1976*, Barcelona, Edhasa); Lluís SOLÀ i DACHS (1979), «*Diari Català* i el seu pensament», *Avui* (6/V/1979); TORRENT i TÀSIS (1966), «Un diari polític catalanista: *Diari Català*», a *Història de la premsa...*, vol. I, p. 147-153; Joan TRIADÚ (1981), «Centenari d'un diari català», *Serra d'Or*, núm. 259 (abril), p. 267; Juan J. TRÍAS VEJARANO (1975), «Las primeras actuaciones: obstáculos y concesiones», a *Almirall y los orígenes del catalanismo*, Madrid, Siglo XXI, p. 278-321; Eduard VALENTÍ i FIOU (1973), «El *Diari Català*», a *El primer modernismo literario catalán y sus fundamentos ideológicos*, Barcelona, Ariel, p. 127-145.

10. AHCB, col·lecció incompleta; al catàleg cronològic hi consta 1879-1881, mentre que a la *Guia-catàleg de l'Institut Municipal d'Història* (p. 102) hi figura només 1881, any que també recull Joan GIVANEL (1933), *Materials per a la bibliografia de la premsa barcelonesa (1881-1890)*, Barcelona, Altés, col·l. «Publicacions de La Revista», núm. 113, p. 19, tot dient que fou autoritzat el 5/VII/1881. El *Diari Català* indica que, segons el prospecte anunciador, s'anuncia el 6/VII/1881 (*Diari Català*, núm. 688, 26/VI/1881) i que tingué una curta vida.

11. AHCB, col·lecció incompleta; així com a la *Guia-catàleg de l'Institut Municipal d'Història* (p. 104).

12. AHCB. Inici: 1/X/1792. «Al *Diari de Barcelona*», *Diari Català* (14/II/1880); Santiago ALBERTÍ (1966), «Brusi i Ferrer», «Brusi i Mataró», «Brusi i Mirabent», a *Diccionari biogràfic Albertí*, vol. I, Barcelona, Albertí, p. 356-357; Valentí ALMIRALL (1880), «Jesuites i mossos de la Esquadra. Al senyor Mañé i Flaquer (I)», *Diari Català* (25/V/1880); Joaquín ÀLVAREZ CALVO (1940), «*Diario de Barcelona*. Su fundación e historia (1792-1938)», *Periodismo* (març-juliol), 8 fascicles; Valentí ALMIRALL [L'Amich de cada festa] (1880), «Quis ut ego? Al senyor Mañé y Flaquer», *Diari Català* (30/V/1880); Antonio AJENJO (1929), *Diario de Barcelona (1792-1929)*, Madrid, Impremta Municipal; «Amoïnos d'en Mañé», *L'Avens*, segona època, núm. 9 (15/V/1893), p. 143-144; «El regionalisme d'en Mañé»,

L'Avenç, segona època, núm. 13-14 (15-31/VII/1893), p. 220-221; Juan BURGADA (1942), «*Diario de Barcelona* y sus ciento cincuenta años de existencia», *Gaceta de la Prensa Española*, núm. 5, p. 281-284; Juan BURGADA (1942), «Historia del *Diario* y su director preeminente», *Diario de Barcelona* (1/X/1942); AHCB, Antonio BRUSI (s. a.), *Memorias*, manuscrit inèdit; Josep Maria CADENA (1967), «175 años de prensa diaria en Barcelona», *Diario de Barcelona* (15/X/1967); Josep Maria CADENA (1987), «*Diario de Barcelona*», a Joan CARRERAS MARTÍ (dir.) (1986-1989), *Gran enciclopèdia catalana*, vol. VI, p. 237; Josep Maria CADENA (1987), «Precursor de noves tècniques», *Diari de Barcelona* (14/III/1987); Josep CANALS (1980), «Joan Mañé i Flaquer, (1823-1901). Un conservador davant la primera República», *L'Avenç*, núm. 27 (maig); J. CARRERA I PUJAL (1955), *La Barcelona del segle XVIII*, vol. II, Barcelona, Bosch, p. 134 i seg.; Ramon CASTERAS (1985), *Juan Mañé y Flaquer y el Diario de Barcelona: Actitudes de los sectores catalanes en la coyuntura de los años 1880*, Barcelona, Anthropos, p. 191-198; Miquel COMPANY (1936), «Notes de documents inèdits sobre el Brusi», *El Matí* (7/VI/1936); Eusebio COROMINAS (1923), «Juan Mañé y Flaquer. Biografía», a *Vida de periodistas ilustres*, vol. II, Barcelona, Asociación de la Prensa Diaria de Barcelona, p. 47-69; Alexandre CORTADA (1893), «Les idees noves en el Brusi», *L'Avenç*, segona època, núm. 5 (15/III/1893), p. 76-79; R. COTTA (1967), «Ciento setenta y cinco años del *Diario de Barcelona*», *Gaceta de la Prensa Española*, núm. 196; Javier de DALMASES (1971), *El Diario de Barcelona en su primer año de existencia*, Barcelona, Escuela de Periodismo de la Iglesia, tesina, 57 p.; *Diario de Barcelona*, «El hombre de los Brusi» (4, 11, 18 i 25/VII/1970); «*Diario de Barcelona*», número extraordinari (1/X/1942); *Diario de Barcelona*, número extraordinari (15/X/1967); DIARIO DE BARCELONA (ed.) (1973), «Nació hace 150 años: Mañé y Flaquer», *Documentos del Diario de Barcelona* (14/X/1973); DIARIO DE BARCELONA (ed.) (1978), *Volum antològic sobre Mañé i Flaquer*, Ajuntament de Torredembarra (conté reproduccions d'articles publicats a la premsa diària de Josep Bargalló, Josep Lluís Carod Rovira, Carlos M. López, Alvar Maduell, Juan Potau, Jordi Ventura i Abel Ori [F. Gerhard]); ESPASA-CALPE (ed.) (1916), «Juan Mañé y Flaquer», a *Enciclopedia Espasa-Calpe*, vol. XXXII, Madrid, Espasa-Calpe, p. 1118-1121; Amador ESTEVE (1891), «El satèl·lit d'en Mañé», *L'Avenç*, núm. 11 (30/X/1891); Xavier FABREGAS (1979), «Antoni Brusi i Ferrer», «Antoni Brusi i Mataró», a *Diccionari de la literatura catalana*, Barcelona, Edicions 62, p. 111-112; Antoni FABIE (1942), «Historia del *Diario de Barcelona*», *Gaceta de la Prensa Española*, núm. 5 (octubre), p. 259-280; Josep FAULÍ (1970), «Influencia de J. Mañé y Flaquer en su época», a *Juan Mañé y Flaquer*, Torredembarra, Ajuntament de Torredembarra, Premio Nacional de Periodismo Juan Mañé y Flaquer, p. 15-30; Josep FAULÍ (1987), «Cinquanta-dos protagonistes de 195 anys d'història», *Diari de Barcelona* (14/III/1987); Josep FAULÍ (1989), «Mañé i Flaquer, historiador del Brusi», *Serra d'Or*, núm. 350 (gener); Josep M. FIGUERES (1992), «El *Diari de Barcelona* (1792-1992). Bicentenari del diari viu més antic del continent», *Cultura*, núm. 38 (octubre); Josep M. FIGUERES (1992), *Diari de Barcelona*, Barcelona, Dalmau, col·l. «Episodis de la Història», núm. 293; Josep M. FIGUERES (1992), «Esclaus i comerç i un nou diari», *Diari de Barcelona* (4/VII/1992); Joan GIVANEL (1931-1937), «*Diario de Barcelona*», a *Bibliografía catalana...*, vol. I, p. 69-70; Pedro GÓMEZ APARICIO (1967), «Fundación del *Diario de Barcelona*» i «Los dos *Diarios de Barcelona*», a *Historia del Periodismo Español*, vol. I, Madrid, Editora Nacional, 1967, p. 48-50 i 67-69; Jaume GUILLAMET (1992), «Les històries del *Diario de Barcelona*», *Gazeta*, núm. 1, *Actes de les Primeres Jornades d'Història de la Premsa*, Barcelona, Societat Catalana de Comunicació; Guillermo GRAELL (1903), *Juan Mañé y Flaquer*, Barcelona, Tipogràfica Casanovas; José GUERRERO MARTÍN (1967), *Nacimiento y vida del segundo diario más antiguo del mundo o ayer y hoy del Diario de Barcelona, 1792-1967*, Barcelona, Escuela de Periodismo de la Iglesia, 50 p.; Manuel JORBA (1979), «*Diario de Barcelona*», a *Diccionari de la literatura catalana*, p. 203; Antonio LAGUNA, F. A. MARTÍNEZ GALLEGO i I. RIUS SANCHIS (1992), «Razones de un nacimiento: el *Diario de Barcelona*», *Gazeta*, Barcelona, Societat Catalana de Comunicació, núm. 1, *Actes de les Primeres Jornades d'Història de la Premsa*; Fernando LORENS PASCUAL (1960), *Evolución política a lo largo de la historia del Diario de Barcelona*, Barcelona, Escuela Oficial de Periodismo, 50 p.; «N'Antoni Brusi y Ferrer», *La Lluanera de Nova York*, núm. 46 (febrer 1879); M. R. (1977), «Brusi: guerra oberta contra el franquisme», *Canigó*, núm. 526; J. MAÑÉ Y FLAQUER (1892-1893), «*Diario de Barcelona*: apuntes históricos», *Diario de Barcelona* (16, 23 i 30 octubre, 6, 13, 20 i 27 novembre, i 4, 11, 18 i 25 desembre 1892, i 1, 8, 15, 22 i 29 gener, 5 febrer i 12 març 1893); J. MAÑÉ Y FLAQUER (1884), «La información», *Diario de Barcelona* (10/X/1884); J. MAÑÉ Y FLAQUER (1892), «Apuntes históricos

del *Diario de Barcelona*, *Diario de Barcelona* (30/X/1892); J. MAÑÉ Y FLAQUER (1892), «Un aniversario», *Diario de Barcelona* (1/X/1892); Josep MANYÉ Y FLAQUER (1987), «El *Times* i el *Diari de Barcelona*», *Diario de Barcelona* (14/III/1987); Joan MARAGALL (ed. 1981), «Joan Mañé i Flaquer», a *Obres completes*, vol. I, Barcelona, Selecta, p. 883-908; Joan MARAGALL (ed. 1981), «Conversa amb don Joan Mañé», a *Obres completes*, vol. I, Barcelona, Selecta, p. 908-916; María MERIDA (1955), *Monografía del Diario de Barcelona*, Barcelona, Escuela Oficial de Periodismo, 28 p.; Esteban MOLIST POL (1964), *El Diario de Barcelona (1792-1963): Su historia, sus hombres y su proyección pública*, Madrid, Editora Nacional; J. M. de NADAL (1965), *Vuitanta anys de sinceritats i de silencis*, Barcelona, Aedos; Juan POTAU (1974), «Mañé y Flaquer, una imagen de La Catalunya Gran», a *Mañé y Flaquer en el regionalisme*, Torredembarra, Ajuntament de Torredembarra; José PUJOL FERNÁNDEZ (1879), «Antonio Brusi y Ferrer», *La Academia*, núm. 7 (febrer); Lluís QUINTANA TRIAS (1991), «Joan Maragall i el *Diari de Barcelona*», *L'Avenç*, núm. 145 (febrer); P. REIG (1877), *El Diario de Barcelona y La España en sus relaciones con el ateísmo ó sea: el moderantismo español y el ateísmo*, Girona, Tipográfica M. Llarch; Joan SARDÀ (1879), *Necrología de D. Pablo Piferrer*, Barcelona; Joan SARDÀ (1892), «El *Diario de Barcelona*», *La Vanguardia* (2/X/1892); S. J. (1925), «Sobre la carta de Maragall a Roure», *D'Ací D'Allà* (octubre 1925); Pau SOLER MESTRES (s. a.), *Memorias*, inèdites; TORRENT I TASIS (1966), «El *Diario de Barcelona* o el diari dels Brusi», a *Història de la premsa...*, vol. I, p. 106-115; Joan TORRENT (1955), «Un periòdic curios: parodia de un *Diario de Barcelona*», *Destino* (12/IX/1955); J. M. VALLÉS (1970), «Mañé y Flaquer ante la cuestión religiosa, (1875-1877)», a *Juan Mañé y Flaquer*, Torredembarra, Ajuntament de Torredembarra, Premio Nacional de Periodismo Juan Mañé y Flaquer; E. VARELA HERVIAS (1942), «Prolegómenos del *Diario de Barcelona*», *Diario de Barcelona*, número monogràfic del 150 aniversari (1/X/1942); Jesús A. VILA (1992), «Bicentenari del Brusi. Dos-cents anys després del permís reial», *Diari de Barcelona* (6/IV/1992); Jaume VICENS VIVES (1961), «La premsa burgesa a Catalunya» (dins «Els grups socials nous»), a *Industrials i polítics al segle XIX*, Barcelona, Vicens Vives, p. 138-142; Guillem VOLART (1979), «El Brusi al segle XX», *L'Avenç*, núm. 18 (juliol-agost), p. 35-37; Rafael WIRTH (1979), «Adiós *Diario de Barcelona*», *Destino* (agost 1979).

13. AHCB, col·lecció incompleta; hi figura un periòdic del 1883-1884 amb idèntic títol.

14. AHCB, col·lecció incompleta; s'hi indica l'inici el 1854, mentre que hem vist l'inici el 13/V/1868, i el final, el 30/IV/1886.

15. AHCB. Només se'n publicà un número, el del 15/XI/1879. GIVANEL (1933), p. 6; GIVANEL (1931-1937), vol. I, p. 146; TORRENT I TASIS (1966), vol. II, p. 321.

16. AHCB (només hi consta 1879); també a la *Guia-catàleg de l'Institut Municipal d'Història*, p. 104. Trobem, no obstant això, dades de la seva existència el 1880 a *La Razón de la Sinrazón*, núm. 25 (1/I/1880).

17. El març de 1880 manté una polèmica amb el *Diari Català*. Vegeu *Diari Català*, núm. 334 (28/IV/1880).

18. AHCB; *Guia-catàleg de l'Institut Municipal d'Història*, p. 105.

19. AHCB. Nom adoptat pel *Diari Català*. Vegeu nota núm. 9.

20. AHCB, col·lecció incompleta.

21. AHCB, col·lecció incompleta. Aquest diari canovista apareix sovint citat al *Diari Català* (per exemple, al número 493, del 19/XII/1880, i al número 528, del 23/I/1881).

22. AHCB, col·lecció incompleta. D'aquest periòdic sagastí n'informa el *Diari Català* també en diverses avinenteses (*Diari Català*, números 402 i 494, del 6/VII/1880 i 20/XII/1880, respectivament).

23. AHCB. Títol adoptat pel *Diari Català*. Vegeu nota núm. 9.

24. AHCB. Títol adoptat pel *Diari Català*. Vegeu nota núm. 9.

25. BA; títol adoptat per la *Gaceta de Cataluña*. Inici: 19/VI/1880, final: 23/VII/1880 (núm. 35).

26. Títol adoptat per *El Correo Catalán*. Inici: 23/IV/1880, final: 2/V/1880. TORRENT I TASIS (1966), vol. I, p. 138.

27. AHCB, col·lecció incompleta. Títol adoptat per *El Correo Catalán*. Inici: 14/X/1880, final: 27/XI/1880; TORRENT I TASIS (1966), vol. I, p. 138.

28. Títol adoptat per *El Diluvio*.

29. AHCB, BA. Inici: 1/I/1881, final: 9/V/1905. Pere ANGUERA i Rosa CABRÉ (1979), *Ideologia i història dels diaris reusencs en català*, Reus, Centre de Lectura; A. ALTAMIRA (1938), «La casa de *La Renaixensa*, al carrer de Xuclà», *Última Hora* (15/I/1938); Josep M. CADENA (1974), «Guimerà. Periodista y político», *Diario de Barcelona* (14/VII/1974); Josep M. FIGUERES (1981), «*La Renaixensa*», *Avui* (2/I/1981); Josep M. FIGUERES (1986), «*La Renaixensa*, enciclopèdia del pensament català en els camps científic i literari», *Avui* (23/IV/1986), suplement especial Sant Jordi, p. 21-22; Josep M. FIGUERES (1981), *La Renaixensa. Diari de Catalunya, (1881-1905)*, Barcelona, Dalmau; Josep M. FIGUERES (1985), «Contribució documental a l'estudi de *La Renaixensa* (1871-1905)», a *Miscel·lània Antoni M. Badia i Margarit*, vol. III, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, col·l. «Estudis de Llengua i Literatura Catalanes», p. 195-226; Josep M. FIGUERES (1981), «*La Renaixensa*», nadala de la Fundació Jaume I, Barcelona, 1981; Josep M. FIGUERES (1981), «*La Renaixensa*», *L'Avenç*, núm. 35 (febrer); Manuel JORBA i JORBA (1986), «El periodisme i l'assaig», a *Història de la literatura catalana*, vol. VII, Barcelona, Ariel, p. 675 i seg.; Joan GIVANEL (1931-1937), «*La Renaxensa*» i «*La Renaixensa*», vol. II, p. 106-107 i 157-158, respectivament; J. M. MIQUEL i VERGÉS (1937), *La premsa catalana del vuit-cents*, vol. I, Barcelona, Barcino, p. 237-252, i vol. II, p. 179-204; Josep MIRACLE (1958), *Guimerà*, Barcelona, Aedos; Josep MIRACLE (1976), «Guimerà i Aldaver, creadors del periòdic», *Avui* (16/V/1976); Narcís OLLER (1962), *Memòries literàries: Història dels meus llibres*, Barcelona, Aedos; Oriol PI DE CABANYES (1979), *La Renaixença*, Barcelona, Dopesa; Lluís SOLÀ DACHS (1976), «*La Renaixensa*», *Avui* (16/V/1976) (reproduït a Lluís SOLÀ DACHS (1978), *Història dels diaris en català: Barcelona, 1879-1976*, Barcelona, Edhasa, p. 20-28; Margalida TOMÀS (1979), «*La Renaixensa*», a *Gran enciclopèdia catalana*, vol. XII, Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, p. 467; Margalida TOMÀS (1979), «*La Renaixensa*», a *Diccionari de literatura catalana*, Barcelona, Edicions 62; Joan TORRENT (1959), «Un periòdic barcelonés: *La Renaixensa*», *Destino* (4/IV/1959); TORRENT i TÀSIS (1966), «*La Renaixensa*», a *Història de la premsa...*, vol. I, p. 123-132; M. VALLS (1936), «*La Renaixensa*, diari de Catalunya», *El Matí*, 70/VI/1936.

30. AHCB, col·lecció incompleta. Inici: 1/II/1881. José ALTABELLA (1975), «*La Vanguardia Española*», a *Gran enciclopèdia Rialp*, vol. 23, p. 271-272; Maria CAMPILLO i Esther CENTELLES (1979), «*La Vanguardia*», a *La premsa a Barcelona (1936-1939)*, Barcelona, Centre d'Estudis d'Història Contemporània, p. 234-235; Josep M. CASASÚS (1981), «La vida de un gran diari europeu, *La Vanguardia* (1881-1991)», *Historia y Vida*, núm. 156 (març); Josep FAULÍ (1979), «Els diaris de Barcelona: *La Vanguardia* i els altres», *L'Avenç*, núm. 18 (juliol-agost); Agustí CALVET (1971), *Història de La Vanguardia (1884-1936)*, París, Edicions Catalanes de París; Josep M. HUERTAS (1979), «*La Vanguardia*, el diari més llegit», *L'Avenç*, núm. 18 (juliol-agost); Enric JARDÍ (1977), *1.000 famílies catalanes*, Barcelona, Dopesa; Miguel MUÑOZ (1970), *Los ochenta y seis años de La Vanguardia*, Madrid, Escuela Oficial de Periodismo, 94 p.; Joan Josep PIQUER i JOVER (1977), «Periodista de *La Vanguardia*», a *El periodista Ramon Pomés i el seu temps*, Barcelona, Dalmau, p. 35-46; Josep PLA (1975), «El senyor Godó i *La Vanguardia* (1864-1931)», a *Homenots* (quarta sèrie), XXIX, Barcelona, Destino, p. 279-318; Modesto SÁNCHEZ DE LAS CASAS (1981), «Recuerdos de los albores. Las horas cruciales de *La Vanguardia*», *La Vanguardia* (13/XII/1981); Carlos SENTÍS (1981), «Cien años de Barcelona. Espejo en el largo camino», *La Vanguardia* (1/II/1981); Lluís SOLÀ i DACHS (1979), «Cent anys de diaris barcelonins en català», *L'Avenç*, núm. 18 (juliol-agost); TORRENT i TÀSIS (1966), «Un diari conservador i apolític: *La Vanguardia*», a *Història de la premsa...*, vol. I, p. 140-146.

31. GIVANEL (1933), p. 110.

32. AHCB. GIVANEL (1933), p. 20-21. Inici: 8/X/1881, final: 1882.

33. AHCB. No és un diari informatiu. El considerem a efectes hemerogràfics. Només se'n publicà un número, el 29/I/1881; GIVANEL (1933), p. 15; GIVANEL (1931-1937), vol. I, p. 161; TORRENT i TÀSIS (1966), vol. I, p. 279.

LES PUBLICACIONS PERIÒDIQUES A CATALUNYA EN EL MOMENT
DEL *DIARI CATALÀ* (1879-1881): CENS I ESTUDI ESTADÍSTIC. II PREMSA BARCELONINA

TAULA 2
TOTAL DE DIARIS EDITATS PER ANY A BARCELONA EN EL PERÍODE 1879-1881¹

<i>Títol</i>	<i>Anys</i>		
	<i>1879</i>	<i>1880</i>	<i>1881</i>
<i>Boletín Oficial de la Provincia</i>	•	•	•
<i>Corona de Aragón</i>	•	•	•
<i>El Diluvio / [La Imprenta]</i>	•	•	•
<i>Diario de Avisos de Barcelona</i>	•	•	•
<i>El Correo Catalán</i>	•	•	•
<i>La Correspondencia de Barcelona</i>	•	•	•
<i>La Publicidad / [El Anunciador Catalán]</i>	•	•	•
<i>Gaceta de Cataluña</i>	•	•	•
<i>Diari Català</i>	•	•	•
<i>Gaceta Comercial Fabril y Agrícola</i>	•	•	•
<i>Las Noticias</i>	•		
<i>Diario de Barcelona</i>	•	•	•
<i>La Última Hora</i>	•	•	•
<i>Crónica de Cataluña</i>	•	•	•
<i>El Progreso</i>	•	•	
<i>Correspondencia de Cataluña</i>	•	•	
<i>El Protector del Pueblo</i>	•		
<i>El Diario</i>		•	
<i>El Gobierno</i>		•	•
<i>El Diario Liberal</i>		•	
<i>La Renaixensa</i>			•
<i>La Vanguardia</i>			•
<i>El Constitucional</i>			•
<i>El Mercantil Catalán</i>			•
Total	17	18	18
1. No es consideren els títols alternatius ni diaris dels quals es va publicar només un número.			

TAULA 3
LLENGUA D'EDICIÓ DELS DIARIS PUBLICATS A BARCELONA EN EL PERÍODE 1879-1881

<i>Llengua</i>	<i>Anys</i>		
	<i>1879</i>	<i>1880</i>	<i>1881</i>
Català	1	1	2
Castellà	16	17	16
Total	17	18	18

Prensa en català

En aquest cens només indiquem dades vistes, per aquesta raó el total de números publicats és tan escàs ja que l'única obra que els indica té diversos errors, com hem comprovat profusament en els títols que hem estudiat amb una certa cura: *Diari Català*, *La Renaixensa*, *Cuca Fera* i *La Pàtria Catalana*. En aquests quatre casos, Joan Torrent i Rafael Tasis (1966) —*Història de la premsa catalana*, Barcelona, Bruguera, 2 v.—, seguint Givanel (1931-1937) —*Bibliografia catalana: premsa*, Barcelona, Institució Patxot, 3 v.—, s'erren a vegades d'un sol número; de vegades, de pocs: de *Cuca Fera* diuen que en publicà 17 i va publicar-ne realment 18, de *La Pàtria Catalana* diuen 27 i va publicar-ne 33; i d'altres, d'uns quants més, com és el cas dels diaris, com ara el mateix *Diari Català*. Pel que fa a l'ortografia només s'han normalitzat els accents —*Allò* en lloc d'*Alló*, *La Pàtria Catalana*, etc.—, i s'han respectat els títols segons la grafia de l'època. Finalment, no s'han anotat de manera exhaustiva les dades de cada títol en no ser aquest l'objectiu del treball. Es pretén només mostrar una panoràmica de la situació periodística dels anys 1879-1881, per a poder situar i entendre el *Diari Català*.

TAULA 4

PREMSA EDITADA EN CATALÀ A BARCELONA EN EL PERÍODE 1879-1881

<i>Títol</i>	<i>Anys</i>	<i>Periodicitat</i>	<i>Característiques</i>
<i>L'As d'Oros</i> ¹	1880 (11 núm.)	s	polít.
<i>L'Avi</i> ²	1878-1880	s	pop.
<i>L'Apagallums</i> ³	(?) - 1880	a	alm.
<i>Almanach de Lo Nunci per...</i> ⁴	1879-1888	a	alm.
<i>Almanach dels Troneras</i> ⁵	1880	a	alm.
<i>Almanach de La Esquella</i> ⁶	1874-1925	a	alm.
<i>Almanach de La Campana</i> ⁷	1874-1926	a	alm.
<i>L'Art del Pagès</i> ⁸	1877-1920	q	agr.
<i>Anuari de l'Associació d'Excursions Catalana</i> ⁹	1881-1882	a	exc.
<i>L'Avens</i> ¹⁰	1881-1893	m	cult.
<i>Lo Burinot</i> ¹¹	1879-1882	s	hum.
<i>Bulletí de l'Associació d'Excursions Catalana</i> ¹²	1878-1890	m	exc.
<i>La Cotorra</i> ¹³	1879 (6 núm.)	s	hum.
<i>La Campana de Gràcia</i> ¹⁴	1870-1934	s	hum.
<i>La Campana de la Unió</i> ¹⁵	1878-1880	s	hum.
<i>La Campana</i> ¹⁶	1880 (16 núm.)	s	hum.
<i>El Clown</i> ¹⁷	1879 (1 número)	s/d	s/d
<i>Calendari Català...</i> ¹⁸	1865-1882	a	cult.
<i>Calendari del Pagès</i> ¹⁹	Des de 1856	a	agr.
<i>Calendari dels pagesos per l'any...</i> ²⁰	Des de 1861	a	agr.
<i>Lo dir de la gent</i> ²¹	1881	s/d	s/d

LES PUBLICACIONS PERIÒDIQUES A CATALUNYA EN EL MOMENT
DEL *DIARI CATALÀ* (1879-1881): CENS I ESTUDI ESTADÍSTIC. II PREMSA BARCELONINA

TAULA 4

PREMSA EDITADA EN CATALÀ A BARCELONA EN EL PERÍODE 1879-1881 (*Continuació*)

<i>Títol</i>	<i>Anys</i>	<i>Periodicitat</i>	<i>Característiques</i>
<i>L'Excursionista</i> ²²	1878-1890 (146 núm.)	m	exc.
<i>L'Esquella de la Torratxa</i> ²³	1879-1938	s	hum.
<i>L'Embustero</i> ²⁴	s/d	s/d	s/d
<i>L'Escut de Catalunya</i> ²⁵	1879-1880	s	cult.
<i>La Festa Major de Barcelona</i> ²⁶	1879 (1 núm.?)	s/d	s/d
<i>Lo Gay Saber</i> ²⁷	1868-1883	q	cult.
<i>Galeria d'Esquixos Literaris</i> ²⁸	1881	bi/m	lit.
<i>La Il·lustració Catalana</i> ²⁹	1880-1894 (325 núm.)	d	cult.
<i>Lucifer</i> ³⁰	1879	s/d	hum.
<i>Lo Llengut</i> ³¹	1881 (13 núm.)	q	lit.
<i>Lletras</i> ³²	1880 (1 núm.?)	s/d	lit.
<i>Lo Llonguet</i> ³³	1879	a	alm.
<i>Modas y Labors</i> ³⁴	1880 (suplement)	q	modes
<i>La Marsellesa</i> ³⁵	1879-1880	s	hum.
<i>Lo Nunci</i> ³⁶	1877-1883	s	hum.
<i>Lo Niu Guerrer</i> ³⁷	1879 (1 núm.)	s/d	s/d
<i>Lo Pandero</i> ³⁸	1879	s	hum.
<i>La Pescatera</i> ³⁹	1881 (23 núm.)	s	hum.
<i>Lo Pecat</i> ⁴⁰	1880 (1 núm.)	s/d	s/d
<i>Lo Pregó</i> ⁴¹	1880 (1 núm.)	s	publi.
<i>La Quinzena del Pagès</i> ⁴²	1878-1883	q	agr.
<i>Lo Quinzena de Sant Isidre</i> ⁴³	1879	s/d	s/d
<i>La Renaixensa</i> ⁴⁴	1871-1903	q	cult.
<i>Lo Renaixement</i> ⁴⁵	1879 (5 núm.)	q	cult.
<i>La Roja</i> ⁴⁶	1881 (6 núm.)	s	cult.
<i>Lo Safreig</i> ⁴⁷	1880 (12 núm.)	s/d	s/d
<i>Lo Romanso de Barcelona</i> ⁴⁸	1880 (12 núm.)	s	hum.
<i>Lo Senyó Mariano</i> ⁴⁹	1881 (1 núm.)	q	hum.
<i>Senyor Rosquillas</i> ⁵⁰	1881	s	hum.
<i>Lo Sach de Gemechs</i> ⁵¹	1881 (3 núm.)	s	hum.
<i>La Sardana</i> ⁵²	1881-1882	s	polít.
<i>Lo Senyor Canons</i> ⁵³	1881 (3 núm.)	s	hum.
<i>La Tramuntana</i> ⁵⁴	1881-1895 (717 núm.)	s	polít.
<i>La Teula</i>	1880	s	hum.
<i>La Teula Barcelonina</i> ⁵⁵	1880-1881	s	polít.
<i>Toni-Grice</i> ⁵⁶	1879 (1 núm.)	s	espec.
<i>La Tómbola</i> ⁵⁷	1879 (1 núm.)	(1 núm.)	misc.
<i>Lo Velografo</i> ⁵⁸	1881 (1 núm.)	(1 núm.)	cult.
<i>Lo Vell</i> ⁵⁹	1879-1880	s	hum.

1. Biblioteca Arús (BA), col·lecció completa; Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB), col·lecció incompleta. Es publiquen onze números sota aquest títol, el número 1, el 31/VII/1880, el número 11, el 17/X/1880. A continuació, esdevindrà *La Teula*, títol sota el qual hi haurà una primera època en què es publiquen vuit números (núm. 1, 23/X/1880, núm. 8, 10/XII/1880), i una de se-

gona, amb el títol *La Teula Barcelonina*, amb cinc números —núm. 1, el 24/XII/1880, fins al final, el 21/I/1881— (vegeu nota 54 d'aquesta taula). GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 152; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 278; CADENA (1972), *Periodismo humorístico barcelonés en el siglo XIX*, Torredembarra, Ajuntament de Torredembarra, Premio Nacional de Periodismo Juan Mañé y Flaquer, p. 31-132 (la referència és a la p. 70).

2. AHCB. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 136; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 274; *Diari Català*, núm. 100 (5/X/1879); CADENA (1972), p. 70; *La Sardana*, núm. 16 (14/IV/1882), i *La Llumanera de Nova York*, números 53 i 54 (setembre i octubre 1879), documenten del número 1 (29/IX/1878) al número 34 (14/IX/1879). GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 146, documenta del número 35 (14/XII/1879) al número 39 (18/I/1880) en la seva segona època.

3. AHCB, col·lecció completa. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 156; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 79; CADENA (1972), p. 70; Joan TORRENT (1956), «Almanacs barceloneses ochocentistes», *Destino*, núm. 1011 (22/XII/1956).

4. AHCB; BA. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 138; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 276 i 294; *Diari Català*, núm. 283 (7/III/1880).

5. AHCB, col·lecció completa. TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 294; CADENA (1972), p. 70.

6. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 194; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 266.

7. BA (de 1874 a 1885), AHCB (de 1874 a 1925). GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 112; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 240-241; *Diari Català*, núm. 496 (22/XII/1880).

8. AHCB (1877-1920). GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 125-126; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 314; *La Renaixensa* (setembre 1879); *La Llumanera de Nova York*, núm. 31 (novembre 1877); *Diari Català*, números 331, 500 i 548 (25/IV/1880, 26/XII/1880 i 13/II/1881).

9. AHCB, col·lecció completa. TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 309.

10. AHCB; BA, col·lecció completa —del número 1 (3/VII/1881) al número 10 (4/XII/1881) en impressió velografada—. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 165-166; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 199-202; GIVANEL (1933), p. 19; Melcior FONT (1926), «Els primers temps de l'*Avenç*», *Revista de Catalunya*, núm. 23 (maig); Jaume MASSÓ i TORRENTS (1934), *Cinquanta anys de vida literària, 1883-1933*, Barcelona, Tipogràfica Emporium, p. 10-11. El 1882, imprès a La Acadèmia, té nova numeració, del número 1, el gener de 1882, al número 33, el desembre de 1884; vegeu també Maria CAPDEVILA i Maria Carme ILLA (1990), *Índexs de la revista L'Avenç*, Barcelona, Barcino.

11. AHCB. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 140-141; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 276; CADENA (1972), p. 70; *La Campana de Gràcia*, núm. 517 (12/VI/1879).

12. AHCB, col·lecció completa (del número 1, el 20/XI/1878, fins al desembre de 1890); Biblioteca de la Universitat de Girona (1878-1887). GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 131-132; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 306; *La Llumanera de Nova York*, números 45 i 68 (gener 1879 i desembre 1880).

13. AHCB. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 126, esmenta l'autorització de 1877, i a la p. 277, indica les dates d'aparició del número 1 al 5 (del 4/IX/1879 al 2/XI/1879); *Diari Català*, núm. 100 (5/IX/1879); *La Llumanera de Nova York*, núm. 54 (octubre 1879).

14. AHCB; BA. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 100-101 i 119-120; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 232-241; també estan documentats els números extraordinaris, 1000 (21/VII/1881) i 2000 (7/IX/1907); *La Llumanera de Nova York*, números 46 i 68 (febrer 1879 i desembre 1880).

15. AHCB, col·lecció incompleta. La primera època té tretze números (del 5/IX/1878 al 28/X/1878), la segona va del número 14 al 30 (del 18/III/1880 al 8/VII/1880), i després d'una suspensió es publica del número 31 al 37 (del 25/IX/1880 al 9/XI/1880); el *Diari Català* critica la igualtat de capçaleres amb *La Campana de Gràcia* als números 301 (25/III/1880) i 391 (24/VI/1880); GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 134 i 148-149; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 251-252; CADENA (1972), p. 70.

16. Substitueix *La Campana de la Unió*, condemnada a vint-i-cinc setmanes de suspensió. Surt del número 1 al 8 (del 15/VII/1880 al 31/VIII/1880), però amb motiu del número 8 la publicació és condemnada a trenta setmanes de suspensió. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 150-152; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 252-253.

17. No vista. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 142; *L'Escut de Catalunya* (5/VII/1879) i el *Diari Català*, núm. 53 (25/VI/1879), n'esmenten la proximitat de l'aparició.

18. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 83-84; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 92-94.

19. AHCB. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 77-78; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 74; *Lo Catalanista*, núm. 4 (19/X/1880).
20. AHCB. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 81-83; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 74-75.
21. No vista. Només l'esmenta *La Renaixensa* el 2 de febrer de 1881, que n'anuncia la sortida; GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 163; GIVANEL (1933), p. 16.
22. AHCB; Biblioteca de la Universitat de Girona (BUG). Primer número, el 30/IX/1878; el darer, núm. 146, el 31/XII/1890. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 131; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 307-308; *La Lluanera*, números 46 i 68 (febrer 1879 i desembre 1880).
23. BA. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 108-110, 118-119, 124 i 138-140; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 258-268; CADENA (1972), p. 70.
24. Sense dates. Segurament és la de 1866; GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 87-88. Pensem que en el període 1879-1880 no va existir.
25. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 140; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 190-191; *La Lluanera de Nova York*, núm. 50 (juny 1879); *Diari Català*, núm. 70 (13/VII/1879); del número 1 (5-IV-1879) al número 40 (març 1880).
26. No vista. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 145.
27. BA. Quinzenal, i a partir del número 31, setmanal. Té una primera època, que va de l'1/III/1868 al 10/XII/1869, i una de segona, de l'1/I/1878 al 20/V/1883. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 93-94; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 95-98; José TARÍN IGLESIAS (1955), «*Lo Gay Saber*, vehículo de nuestro renacimiento», *El Correo Catalán* (15/III/1955); Maria Carme RIBÉ (1988), *Índex de Lo Gay Saber: Barcelona, 1868-1869, 1878-1883*, Barcelona, Barcino.
28. TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 256; CADENA (1972), p. 70.
29. AHCB, col·lecció completa: del número 1 (10/VII/1880), al número 325 (31/III/1894); BA, del número 1 al número 319. Primer fou desenal, i posteriorment setmanal; GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 149-150; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 192-198; *Diari Català*, números 509, 518 i 528 (4, 13 i 23/I/1881); Joan TORRENT (1960), «*La Il·lustració Catalana*», *Destino* (10/IX/1960); Lluís BERTRAN i PI-JOAN (1930), «El mig segle d'*Il·lustració Catalana*», *La Paraula Cristiana*, núm. 63 (març 1930).
30. No vista; només autorització. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 140; CADENA (1972), p. 70.
31. AHCB, col·lecció incompleta. Inici: 16/I/1881, final: 8/IX/1881. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 159-161; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 279; CADENA (1972), p. 70; GIVANEL (1933), p. 14-15.
32. AHCB, col·lecció incompleta. Es coneix un número, el del 19/IX/1880; GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 154; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 278-279; CADENA (1972), p. 70; *Diari Català*, núm. 449 (20/IX/1880).
33. AHCB. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 138; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 79; CADENA (1972), p. 70.
34. Suplement del *Diari Català*.
35. AHCB. Del número 1 (24/XII/1879) al número 34 (19/XII/1880); GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 146-147; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 251; CADENA (1972), p. 70; *Diari Català*, núm. 483 (9/XII/1880).
36. AHCB; BUG. Del número 1 (21/X/1877) al número 300 (9/VI/1883); GIVANEL (1931-1937) documenta la primera època al vol. i, p. 127-128, i la segona a les p. 133-134; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 275-276; CADENA (1972), p. 70; *Diari Català*, núm. 490 (16/XII/1880).
37. No vista. El *Diari Català*, núm. 18 (21/V/1879) n'anuncia l'aparició; GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 180, només indica la revista del mateix títol que va existir el 1884.
38. AHCB. Apareix només dos mesos; el núm. 1, el 3/VI/1879. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 143; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 276-277; CADENA (1972), p. 70; *L'Escut de Catalunya*, el 26/VII/1879, informa de la desaparició de la publicació; *Diari Català*, núm. 32 (4/VI/1879).
39. AHCB, col·lecció incompleta. Del número 1 (gener 1881) al número 23 (agost 1881); GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 161; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 279; CADENA (1972), p. 70; GIVANEL (1933), p. 15.
40. Se n'anuncia la propera aparició a *La Veu de Catalunya*, núm. 14, 12/VIII/1880.
41. Núm. 1 (gener 1880). GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 148; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 321.
42. AHCB; BUG. Inici: 15/I/1878, número final: 15/IX/1883; GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 132; TORRENT i TESIS (1966), vol. i, p. 315-316.

43. *La Campana de Gràcia*, núm. 497 (2/II/1879).

44. AHCB. TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 106-107 i 123-127; GIVANEL (1933), p. 13; *Diari Català*, núm. 479 (5/XII/1880).

45. AHCB. Del número 1 (31/I/1879) al número 5 (15/III/1879). El 1878 apareix un número únic amb el mateix títol; en ambdós casos es tracta de substitucions arran de suspensions de *La Renaixensa* (vegeu la bibliografia que se cita del diari en la nota 29 dels diaris de Barcelona el 1881 a GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 137); TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 127.

46. AHCB. Del número 1 (8/I/1881) al número 6 (12/II/1881). GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 159; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 256-257; GIVANEL (1933), p. 14; *Diari Català*, números 506, 521, 535 i 548 (1, 16 i 30/I/1881 i 13/II/1881).

47. AHCB, col·lecció incompleta. Núm. 1 (setembre 1880), núm. 12 (novembre 1880). GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 153-154; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 278; CADENA (1972), p. 70; *Diari Català*, núm. 447 (18/IX/1880).

48. *La Publicidad* (20/XI/1880) n'anuncia l'aparició, però *Lo Catalanista*, núm. 37 (21/XI/1880), ho posa en dubte. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 153-154, no només en dóna dades sinó que, a més, en reproduceix en facsímil una portada.

49. No vista; citada per GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 166, a partir de l'autorització i les dades dels dos impressors que tingué; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 280; CADENA (1972), p. 70; GIVANEL (1933), p. 21.

50. AHCB, col·lecció incompleta. El número 30 era suplement de *La Pescatera*; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 279; CADENA (1972), p. 71.

51. AHCB, col·lecció incompleta. Només n'aparegueren tres números, el núm. 1, l'1/V/1881; GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 165; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 280; CADENA (1972), p. 70; GIVANEL (1933), p. 18.

52. AHCB; BA. Del número 1 (16/XII/1881) al número 19 (4/V/1882); GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 166-167; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 280-281; CADENA (1972), p. 70; GIVANEL (1933), p. 21-22.

53. AHCB. Del número 1 (11/III/1881) al número 3 (25/III/1881). GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 163; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 279; CADENA (1972), p. 70; GIVANEL (1933), p. 17; *Diari Català*, números 575 i 583 (12 i 20/III/1881).

54. AHCB, col·lecció incompleta. Del número 1 (16/II/1881) al número 717 (12/VI/1895). GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 162-163; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 253-254; CADENA (1972), p. 71; GIVANEL (1933), p. 16; *Diari Català*, núm. 337 (1/V/1880); Enric OLIVÉ SERRET (1984), «El catalanisme popular de *La Tramuntana*», *La Vanguardia* (8/X/1984); Enric OLIVÉ SERRET (1985), «El nacionalisme de Josep Lluнас i *La Tramuntana*, periòdic vermell», *L'Avenc*, núm. 94 (juny); Manuel VICENTE (1993), «El lliurepensament radical a Barcelona (1881-1896): Josep Lluнас i *La Tramuntana*», *III Congrés d'Història de Barcelona*, vol. III, Barcelona, p. 417-425.

55. AHCB. Del número 1 (24/XII/1880) al número 5 (21/I/1881). GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 156; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 253. De manera successiva, les publicacions de Josep Lluнас, a partir de *L'As d'Oros* (vegeu nota 8 d'aquesta taula), foren: *La Teula*, *La Teula Barcelonina*, *La Tramuntana* (vegeu nota 57) i *La Sardana* (vegeu nota 50), les quals anaren apareixent a mesura que era suspès el títol que hi havia en curs.

56. AHCB. Número únic (1879). Es tracta, de fet, del programa d'un festival de pallassos o *clowns*; per tant, no caldria considerar-la publicació periòdica ni per la periodicitat —apareix un sol cop— ni pel contingut, però el fet de dur el subtítol *periòdic dependent...* ha estat motiu que els hemerògrafs la recopillessin; nosaltres també ho fem, però amb reserves. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 144; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 301-302; CADENA (1972), p. 70.

57. AHCB. Número únic. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 148; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 332; *Diari Català*, números 189 i 205 (3 i 19/XII/1879); *L'Escut de Catalunya* (27/XII/1879).

58. AHCB. Un número (3/I/1881). GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 159; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 199; GIVANEL (1933), p. 13.

59. AHCB. L'evolució de la capçalera és la següent: té dues èpoques amb el nom de *L'Avi*; una primera, que va del 29/XI/1878 al 14/XI/1879), i una de segona, que va del número 35 al número 39 (14/XII/1879 a 18/I/1880). Entre el 20/IX/1879 i el 6/XII/1879, sortiren també una sèrie de números (de l'1 al 13), sota el títol *Lo Vell*. GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 145; TORRENT i TASIS (1966), vol. i, p. 277; CADENA (1972), p. 70.

Prensa en castellà

Pel que fa a la premsa en castellà s'han censat 199 publicacions. No s'han considerat en aquest recull les publicacions que inclou una estadística de la *Gaceta de Madrid* —al número 284, amb data 16/X/1879—, que mereix poca fiabilitat. Podria ser que dels set títols que s'esmenten, entre els quals es troben *Guia Municipal* (Girona, I/1878), *Revista Franciscana* (Barcelona, 4/I/1873), *El Trapero* (Barcelona, 31/VII/1879), algun ja hagués desaparegut el 1879, com és el cas de *El Debate* (Sant Martí de Provençals, 5/III/1876), que només n'existís el permís però que no hagués aparegut, com és el cas de *Lo Pregoner* (Barcelona, 2/VIII/1878), o bé, que es tractés de simples programes teatrals, com són *Dia Festival* (Barcelona, 11/VI/1879) i *Gauro-Tauro* (Barcelona, s/d).

 Taula 5
 PREMSA EDITADA EN CASTELLÀ A BARCELONA EN EL PERÍODE 1879-1881

Títol	Anys	Periodicitat	Característiques
<i>La Aura Catalana</i> ¹	(1880?)	s/d	s/d
<i>Asociación de Propietarios de Fincas</i> ²	1876-1883	s/d	especi.
<i>La Academia</i> ³	1877-1879	s	cult.
<i>El Acta</i> ⁴	1879 (?)	s/d	polít.
<i>Alm. de los Amigos del Papa</i> ⁵	1872-1928	a	alm. reli.
<i>Alm. de El Loro para...</i> ⁶	1881-1882	a	alm. hum.
<i>Alm. Perpetuo del pescador</i> ⁷	1880 (?)	a	alm.
<i>Alm. El Topógrafo para el año 1881</i> ⁸	1880	a	alm.
<i>Alm. de los maridos</i> ⁹	1878-1881	a	hum.
<i>Alm. del Diario de Barcelona</i> ¹⁰	1855-1920	a	misc.
<i>Amigo</i> ¹¹	1879 (?)	s/d	s/d
<i>El Amigo de las almas del purgatorio</i> ¹²	1868-1930	m	reli.
<i>Anales de Ntra. Sra. del Sgdo. Corazón</i> ¹³	1871 (?)	m	reli.
<i>Anales de Nuestra Sra. de Lourdes</i> ¹⁴	1879-1880	m	reli.
<i>La Antorcha</i> ¹⁵	s/d	s/d	s/d
<i>Ateneo Mercantil</i> ¹⁶	1879	s/d	s/d
<i>Archivos de Medicina Homeopática</i> ¹⁷	1878-1880	s/d	mèd.
<i>El Arte</i> ¹⁸	1881	s	s/d
<i>El Arte Musical</i> ¹⁹	1880	s/d	musi.
<i>El Avisador de Barcelona</i> ²⁰	1877 (?)	s/d	s/d
<i>El Azote</i> ²¹	1880	s/d	s/d

TAULA 5

PREMSA EDITADA EN CASTELLÀ A BARCELONA EN EL PERÍODE 1879-1881 (*Continuació*)

<i>Títol</i>	<i>Anys</i>	<i>Periodicitat</i>	<i>Característiques</i>
<i>Bol. de la Unió Fabril y Mercantil de Barcelona</i> ²²	1879-1880	s/d	eco.
<i>Bol. de la Academia de Historia</i> ²³	1881	s/d	cult.
<i>Bol. de Beneficiencia</i> ²⁴	1880	s/d	s/d
<i>Bol. de la Integridad</i> ²⁵	1881	m	s/d
<i>Bol. de la Sociedad Tipográfica</i> ²⁶	1880-1882	s/d	ass.
<i>Bol. Of. Ecl. del Ob. de Barcelona</i> ²⁷	Des de 1857	q	ecl.
<i>Bol. de la As. de Aficionados a la caza y pesca de Cat.</i> ²⁸	1878-1882	s/d	ass.
<i>Bol. de la Juventud Católica</i> ²⁹	1878-1881	m	reli.
<i>Bol. de la As. de Ingenieros Industriales</i> ³⁰	1878-1936	m	ass.
<i>Bol. Farmacéutico</i> ³¹	1873-1903	m	ass.
<i>Bol. de Anuncios</i> ³²	1864-1888	s/d	s/d
<i>Bol. de la Sociedad Económica</i> ³³	1853-1884	s/d	ass.
<i>Bol. del Colegio de Farmaceuticos</i> ³⁴	1877-1879	s/d	ass.
<i>Bol. del Ateneo Barcelonés</i> ³⁵	1879-1883	i	cult.
<i>La Bomba</i> ³⁶	1875-1881 (2a èp.)	s	hum.
<i>La Bordadora</i> ³⁷	1879-1880?	s/d	moda
<i>La Broma</i> ³⁸	1881-1887	s	hum.
<i>Calendario arreglado al santoral</i> ³⁹	1806-1936	a	alm. reli.
<i>Cal. para el Principado de Cataluña</i> ⁴⁰	1858-1881	a	alm.
<i>Cal. Josefino</i> ⁴¹	1879-1936	a	alm.
<i>Cal. Fray Ramon Ermitaño</i> ⁴²	Des de 1876	a	alm.
<i>Calendario...</i> ⁴³	1880-1886	a	alm.
<i>El Calzado de los niños</i> ⁴⁴	1881	s	tèc.
<i>La Caridad</i> [Butll. de la Junta de la Casa de Caritat] ⁴⁵	1879-1880	s/d	especi.
<i>El Clamor del Magisterio</i> ⁴⁶	1866-1918	s	especi.
<i>La Clientela</i> ⁴⁷	1881	m	s/d
<i>El Coliseo</i> ⁴⁸	1881	m	s/d
<i>El Coliseo Barcelonés</i> ⁴⁹	1879	s/d	s/d
<i>La Colmena</i> ⁵⁰	1877	s/d	s/d
<i>El Comercio Español</i> ⁵¹	1879	s/d	s/d
<i>El Compas</i> ⁵²	1879	s/d	recre.
<i>La Confianza</i> ⁵³	1879	s/d	tèc.
<i>Congrega. de la Immaculada Virgen...</i> ⁵⁴	1879	s/d	reli.

LES PUBLICACIONS PERIÒDIQUES A CATALUNYA EN EL MOMENT
DEL *DIARI CATALÀ* (1879-1881): CENS I ESTUDI ESTADÍSTIC. II PREMSA BARCELONINA

TAULA 5

PREMSA EDITADA EN CASTELLÀ A BARCELONA EN EL PERÍODE 1879-1881 (*Continuació*)

<i>Títol</i>	<i>Anys</i>	<i>Periodicitat</i>	<i>Característiques</i>
<i>El Consulado Español</i> ⁵⁵	1878	s/d	s/d
<i>El Consultor Financiero</i> ⁵⁶	1881-1888	s	eco.
<i>El Consultor Comercial</i> ⁵⁷	1881	s	eco.
<i>El Consultor Doméstico</i> ⁵⁸	1881	s/d	s/d
<i>El Correo de los Teatros</i> ⁵⁹	1875 (?)	s/d	cult.
<i>El Correo Tipográfico</i> ⁶⁰	1877-1909	m	ass.
<i>La Correspondencia Ibérica</i> ⁶¹	1880	s/d	s/d
<i>El Corsario</i> ⁶²	1880-1881	q	s/d
<i>El Criterio Católico</i> ⁶³	1880	s/d	reli.
<i>La Crítica</i> ⁶⁴	1877-1916	s	s/d
<i>Crónica Científica</i> ⁶⁵	1878-1892	s/d	cient.
<i>Crónica de la Indústria</i> ⁶⁶	1879	s/d	eco.
<i>La Democracia</i> ⁶⁷	1879	s/d	s/d
<i>Dietario</i> ⁶⁸	1880-1895	a	s/d
<i>La Discusión</i> ⁶⁹	1879	s/d	s/d
<i>Eco de Barcino</i> ⁷⁰	1872-1883	s/d	musi.
<i>El Eco de la Producción</i> ⁷¹	1880-1888	m	eco.
<i>Eco de la enseñanza laica</i> ⁷²	1881-1882	s/d	ense.
<i>Eco de Euterpe</i> ⁷³	1859-1955	s/d	musi.
<i>Ecos de París-Múrcia</i> ⁷⁴	1879	número únic	misc.
<i>Ecos del amor a la Inmaculada Virgen y los Santos Angeles</i> ⁷⁵	1867-1886	q	reli.
<i>El Eco del Herald</i> ⁷⁶	(?)	s/d	s/d
<i>El Eco de la Prensa Estrangera</i> ^{76a}	1879 (?)	s	s/d
<i>El Eco de la Verdad</i> ⁷⁷	s/d	s/d	s/d
<i>El Ensanche Ilustrado</i> ⁷⁸	1878 (?)	s/d	s/d
<i>La Estrella de Gracia</i> ⁷⁹	1878 (?)	s/d	s/d
<i>El Esclavo Moderno</i> ⁸⁰	1881-1895	s/d	polít.
<i>El Expositor</i> ⁸¹	1878-1879	s/d	s/d
<i>La Familia Cristiana</i> ⁸²	1876-1877 (?)	s	reli.
<i>El Figaro</i> ⁸³	1880	s/d	hum.
<i>El Fomento de la Construcción</i> ⁸⁴	1876-1878 (?)	s/d	tèc.
<i>Fomento de la Producción Nacional</i> ⁸⁵	1869-1879	s	ass.
<i>Fray Gerundio</i> ⁸⁶	1879	s/d	hum.
<i>La Gaceta Universal</i> ⁸⁷	1862-1892	s	s/d
<i>La Gaceta Agrícola</i> ⁸⁸	1876-1894	s	s/d
<i>Gaceta Médica Catalana</i> ⁸⁹	1881-1921	q	mèd.
<i>Gaceta Médica de Cataluña</i> ⁹⁰	1878-1908	q	mèd.
<i>La Gaceta de la Indústria e Invenciones</i> ⁹¹	1881-1883	s	tèc.
<i>El Gallo</i> ⁹²	1881	s/d	hum.
<i>Granizada</i> ⁹³	1880	m	s/d

TAULA 5

PREMSA EDITADA EN CASTELLÀ A BARCELONA EN EL PERÍODE 1879-1881 (*Continuació*)

<i>Títol</i>	<i>Anys</i>	<i>Periodicitat</i>	<i>Característiques</i>
<i>Gratis</i> ⁹⁴	1880	i	s/d
<i>El Grito del Pueblo</i> ⁹⁵	1881-1885	s/d	s/d
<i>Guia consultiva</i> ⁹⁶	1872-1909	a	s/d
<i>Guia Forense... Audiencia de Barcelona</i> ⁹⁷	1872-1903	a	s/d
<i>La Guirnalda y la Bordadora</i> ⁹⁸	1867-1911	m	s/d
<i>La Higiene para todos</i> ⁹⁹	1881	s	mèd.
<i>La Iberia</i> ¹⁰⁰	1879	s/d	s/d
<i>La Ilustración</i> ¹⁰¹	1880-1891	s	misc.
<i>La Ilustración Universal</i> ¹⁰²	1879-1880	s/d	s/d
<i>La Independencia</i> ¹⁰³	1881	s/d	s/d
<i>La Independencia Médica</i> ¹⁰⁴	1865-1877	i	mèd.
<i>El Indicador</i> ¹⁰⁵	1880	s/d	s/d
<i>La Instructor</i> ¹⁰⁶	1879	s/d	s/d
<i>El Juicio Crítico de la Crítica</i> ¹⁰⁷	1881	bi/s	s/d
<i>El Látigo</i> ¹⁰⁸	1879	s/d	hum.
<i>La Libertad</i> ¹⁰⁹	1881	s	s/d
<i>Lista de Abogados del Colegio</i> ¹¹⁰	1833-1962	a	ass.
<i>Lista de Procuradores del Colegio</i> ¹¹¹	1851-1925	a	ass.
<i>El Loro</i> ¹¹²	1879-1884	s	hum.
<i>La Luz del Porvenir</i> ¹¹³	1878-1936	m	reli.
<i>El Magisterio Español</i> ¹¹⁴	1879	s/d	ense.
<i>El Mallet</i> ¹¹⁵	1881-1883	s/d	maço.
<i>El Manifiesto</i> ¹¹⁶	1879	s/d	s/d
<i>El Mensajero de la Moda</i> ¹¹⁷	1879	s/d	moda
<i>El Mensajero del Sagrado Corazón</i> ¹¹⁸	1866-1882	m	reli.
<i>Las Misiones Católicas</i> ¹¹⁹	1880	q	reli.
<i>La Moda Española Ilustrada</i> ¹²⁰	1877-1880 (?)	s/d	s/d
<i>El Monitor Comercial</i> ¹²¹	1881	q	s/d
<i>El Monitor de la primera enseñanza</i> ¹²²	1859-1928	q	ense.
<i>El Monitor de la Salud</i> ¹²³	1880-1881 (?)	q	mèd.
<i>La Mosca</i> ¹²⁴	1881-1884	s	hum.
<i>El Mosquito</i> ¹²⁵	1877-1881	s	hum.
<i>El Mundo Ilustrado</i> ¹²⁶	1879-1880	s	hum.
<i>El Municipio</i> ¹²⁷	1881	i	adm.
<i>El Municipio Libre</i> ¹²⁸	1879-1881	s/d	polít. (socialista)
<i>La Notaría</i> ¹²⁹	1858-1948	s	ass.
<i>Los Negocios</i> ¹³⁰	1880-1928	m	eco.
<i>El Obrero</i> ¹³¹	1880-1881	s	polít. (socialista)
<i>Paladion</i> ¹³²	1880-1881	s/d	cient.

LES PUBLICACIONS PERIÒDIQUES A CATALUNYA EN EL MOMENT
DEL *DIARI CATALÀ* (1879-1881): CENS I ESTUDI ESTADÍSTIC. II PREMSA BARCELONINA

TAULA 5

PREMSA EDITADA EN CASTELLÀ A BARCELONA EN EL PERÍODE 1879-1881 (*Continuació*)

<i>Títol</i>	<i>Anys</i>	<i>Periodicitat</i>	<i>Característiques</i>
<i>Los Parias</i> ¹³³	1881-1885	s/d	polít. (anarquista)
<i>El Parthenon</i> ¹³⁴	1879-1880	q	cult.
<i>La Paz y la Tregua.</i> <i>Periódico de los somatenes</i> <i>de Cataluña</i> ¹³⁵	1877-1935	m	s/d
<i>Pepe-Hillo</i> ¹³⁶	1874-1879	s	s/d
<i>El Pobre</i> ¹³⁷	1881	s	hum.
<i>La Porra</i> ¹³⁸	1881	s	hum.
<i>El Porvenir de la Indústria</i> ¹³⁹	1875-1898	s	eco.
<i>El Plumero</i> ¹⁴⁰	1881	s	s/d
<i>El Propagador de la Devoción</i> <i>de San José</i> ¹⁴¹	1866-1882	m	reli.
<i>El Propagandista</i> ¹⁴²	1881	s	s/d
<i>La Propiedad</i> ¹⁴³	1881-1882	s	s/d
<i>El Proteccionista</i> ¹⁴⁴	1881	s	s/d
<i>¿Quién es Dios?</i> ¹⁴⁵	1881	s	reli.
<i>La Raza Española</i> ¹⁴⁶	1879	s/d	s/d
<i>Raza Latina</i> ¹⁴⁷	1880	bi/s	cult.
<i>La Reforma</i> ¹⁴⁸	1881	m	ass.
<i>Reforma del Notariado</i> ¹⁴⁹	1878-1880	q	ass.
<i>El Restaurador Farmaceutico</i> ¹⁵⁰	1844-1936	q	ass.
<i>La Revista</i> ¹⁵¹	1879-1881	i	espec.
<i>Revista Administrativa</i> ¹⁵²	1881	s/d	especi.
<i>Revista Carmelítana</i> ¹⁵³	1876-1892	m	reli.
<i>Revista Católica de Barcelona</i> ¹⁵⁴	1881	m	reli.
<i>Revista del Centro Agronómico</i> <i>Catalán</i> ¹⁵⁵	1879-1884	m	agr.
<i>Revista de las Ciencias</i> <i>Históricas</i> ¹⁵⁶	1880-1887	s/d	cult.
<i>Revista de Ciencias Médicas</i> ¹⁵⁷	1875-1902	m	mèd.
<i>Revista Científico Militar</i> ¹⁵⁸	1875-1902 (2a època)	q	mili.
<i>Revista Comercial de la Plaza</i> <i>de Barcelona</i> ¹⁵⁹	1876-1879	i	s/d
<i>Revista del Derecho y del</i> <i>Notariado</i> ¹⁶⁰	1879-1880?	s/d	ass.
<i>Revista de Estudios</i> <i>Psicológicos</i> ¹⁶¹	1869-1876	m	mèd.
<i>Revista Frenopática</i> <i>de Barcelona</i> ¹⁶²	1881-1912	m	mèd.
<i>Revista Geogràfica</i> <i>y de Estadística</i> ¹⁶³	1878-1880	q	cult.
<i>Revista de Hacienda</i> ¹⁶⁴	1879	s/d	s/d
<i>Revista de las Hijas de María</i> ¹⁶⁵	1880-1929	m	reli.

TAULA 5

PREMSA EDITADA EN CASTELLÀ A BARCELONA EN EL PERÍODE 1879-1881 (*Continuació*)

<i>Títol</i>	<i>Anys</i>	<i>Periodicitat</i>	<i>Característiques</i>
<i>La Revista Hortícola</i> ¹⁶⁶	1879	s/d	s/d
<i>Revista del Instituto Agrícola Catalán</i> ¹⁶⁷	1852-1936	m	agr.
<i>Revista de los Juzgados Municipales</i> ¹⁶⁸	1879	s/d	adm.
<i>La Revista Marítima</i> ¹⁶⁹	1879-1880	s/d	especi.
<i>Revista mercantil</i> ¹⁷⁰	1876-1910	i	eco.
<i>La Revista Popular</i> ¹⁷¹	1871-1928	s	s/d
<i>Revista Social</i> ¹⁷²	1872-1881	s/d	s/d
<i>Revista Tecnológica-Industrial</i> ¹⁷³	1878-1936	m	cient.
<i>Revista Zoològica Barcelonesa</i> ¹⁷⁴	1879-1880 (2a època)	s/d	cient.
<i>Romea</i> ¹⁷⁵	1874-1886	i	s/d
<i>El Rosario</i> ¹⁷⁶	1871-1888	m	reli.
<i>Sancho Panza</i> ¹⁷⁷	1880	s	hum.
<i>Santa Teresa de Jesús</i> ¹⁷⁸	1872-1911	m	reli.
<i>Los Santos Angeles</i> ¹⁷⁹	1873-1880	m	reli.
<i>Semanario Familiar Pintoresco</i> ¹⁸⁰	1879-1881	s	misc.
<i>El Sentido Católico de las Ciencias Médicas</i> ¹⁸¹	1879-1888	s	s/d
<i>La Sopa Boba</i> ¹⁸²	1881	s	hum.
<i>El Tribuno</i> ¹⁸³	1879	s/d	s/d
<i>La Tarántula</i> ¹⁸⁴	1879	s/d	hum.
<i>La Tempestad</i> ¹⁸⁵	1879	s/d	hum.
<i>El Tupé</i> ¹⁸⁶	1881-1882	s	hum.
<i>La Unión</i> ¹⁸⁷	1879-1883	s	s/d
<i>La Unión de los Contribuyentes</i> ¹⁸⁸	1881-1898	s	s/d
<i>La Unión del Magisterio</i> ¹⁸⁹	1880	s/d	s/d
<i>La Verdad</i> ¹⁹⁰	1881	s	s/d
<i>El Viajero Ilustrado</i> ¹⁹¹	1818-1881	q	viatg.
<i>La Viña</i> ¹⁹²	1881	s/d	s/d
<i>La Vivora</i> ¹⁹³	1881	bi/s	hum.
<i>La Voz de las Afueras</i> ¹⁹⁴	1880	s/d	s/d
<i>La Voz de los Municipios</i> ¹⁹⁵	1880	s	adm.
<i>La Voz Pública</i> ¹⁹⁶	1880	s/d	s/d
<i>La Zapatería Moderna</i> ¹⁹⁷	1879-1881	q	ass.
<i>La Zapatería Ilustrada</i> ¹⁹⁸	1880-1906	q	ass.
<i>El Zookery</i> ¹⁹⁹	1876-1879	s	s/d

1. Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB), col·lecció incompleta.
2. AHCB.
3. AHCB; Biblioteca de la Universitat de Girona (BUG).
4. AHCB; *Diari Català*, núm. 13 (16/V/1879).

5. AHCB; GIVANEL (1931-1937), vol. I, p. 157.
6. AHCB.
7. AHCB.
8. Biblioteca Arús (BA).
9. AHCB, col·lecció incompleta.
10. AHCB; TORRENT i TÀSIS (1966), vol. I, p. 113.
11. s/d.
12. AHCB, col·lecció incompleta.
13. AHCB, col·lecció incompleta.
14. AHCB.
15. s/d.
16. s/d.
17. *La Razón de la Sinrazón*, núm. 25 (1/IV/1880); *La Lluanera de Nova York*, núm. 33 (gener 1878).
18. *La Lluanera de Nova York*, núm. 71 (març 1881); GIVANEL (1933), p. 14.
19. s/d.
20. *La Lluanera de Nova York*, núm. 31 (novembre 1877).
21. Josep M. CADENA (1972), *Periodismo humorístico barcelonés en el siglo XIX*, Torredembarra, Ajuntament de Torredembarra, Premio Nacional de Periodismo Juan Mañé y Flaquer, p. 70.
22. *La Lluanera de Nova York*, núm. 68 (desembre 1880); *Diari Català*, núm. 172 (16/XI/1879).
23. s/d.
24. *La Razón de la Sinrazón*, núm. 25 (1/IV/1880).
25. GIVANEL (1933), p. 21.
26. AHCB; *Diari Català*, números 258, 310 i 515 (11/II/1880, 4/IV/1880 i 10/I/1881).
27. AHCB.
28. AHCB; *La Lluanera de Nova York*, núm. 69 (gener 1881); *La Veu de Catalunya*, núm. 9 (7/VIII/1880); *La Lucha*, núm. 1683 (19/III/1880).
29. AHCB.
30. AHCB; *Butlletí de l'Associació d'Excursions Catalana*, núm. 8 (30/VI/1879).
31. AHCB.
32. AHCB, col·lecció incompleta.
33. AHCB, col·lecció incompleta.
34. AHCB.
35. AHCB; BA; *La Veu de Catalunya*, núm. 24 (22/VIII/1880); *La Lucha*, núm. 1671 (20/II/1880).
36. AHCB; BA; BUG; CADENA (1972), p. 70.
37. *Diari Català*, núm. 402 (6/VII/1880); *La Lucha*, núm. 1671 (20/II/1880); *La Lluanera de Nova York*, núm. 52 (agost 1879).
38. AHCB.
39. AHCB.
40. AHCB.
41. AHCB.
42. AHCB, col·lecció incompleta.
43. AHCB.
44. GIVANEL (1933), p. 18.
45. *Diari Català*, números 317 i 324 (11 i 18/IV/1888); *Butlletí de l'Associació d'Excursions Catalana*, núm. 8 (30/VI/1879).
46. AHCB; *La Lluanera de Nova York*, núm. 30 (octubre 1877).
47. GIVANEL (1933), p. 18.
48. *La Lluanera de Nova York*, núm. 52 (agost 1879); GIVANEL (1933), p. 16.
49. *La Lluanera de Nova York*, núm. 52 (agost 1879).
50. *La Lluanera de Nova York*, números 22 i 23 (febrer i març 1877).
51. s/d.
52. *Diario Vallense*, núm. 116 (6/V/1879); *La Lluanera de Nova York*, núm. 53 (setembre 1879).
53. *Diari Català*, núm. 118 (23/IX/1879).

54. AHCB.
55. *La Llumanera de Nova York*, núm. 43 (novembre 1878).
56. GIVANEL (1933), p. 20.
57. *La Tramuntana*, núm. 39 (21/X/1881).
58. GIVANEL (1933), p. 21.
59. *La Llumanera de Nova York*, núm. 11 (setembre 1879).
60. *La Llumanera de Nova York*, números 32 i 42 (desembre 1877 i octubre 1878).
61. *Diari Català*, núm. 480 (6/XII/1880).
62. *Diari Català*, núm. 500 (26/XII/1880); *La Llumanera de Nova York*, núm. 71 (març 1881); *La Veu de Catalunya*, núm. 4 (3/VIII/1880).
63. *Lo Catalanista*, núm. 35 (19/XI/1880).
64. AHCB, col·lecció incompleta.
65. AHCB; *La Llumanera de Nova York*, núm. 36 (abril 1878).
66. s/d.
67. s/d.
68. AHCB.
69. s/d.
70. AHCB, col·lecció incompleta; GIVANEL (1931-1937), vol. 1, p. 111.
71. AHCB; *La Llumanera de Nova York*, núm. 61 (maig 1881).
72. AHCB; GIVANEL (1933), p. 20; *La Tramuntana*, núm. 35 (23/IX/1881).
73. AHCB.
74. AHCB.
75. AHCB, col·lecció incompleta; GIVANEL (1933), p. 16.
76. *La Llumanera de Nova York*, núm. 69 (gener 1881).
- 76a. El *Diari Català*, núm. 144 (19/X/1879), indica la seva reaparició en una segona època en el número 33.
77. *El Partbenon* (s/núm i s. a.), p. 47.
78. *La Llumanera de Nova York*, núm. 39 (juliol 1878).
79. *La Llumanera de Nova York*, núm. 33 (gener 1878).
80. LUIS ESCOBAR DE LA SERNA (1968), «La prensa obrera en España durante el siglo XIX», *Estudios de Información*, núm. 5 (gener-febrer 1968), p. 55-88.
81. AHCB, col·lecció incompleta; *La Razón de la Sinrazón*, núm. 25 (1/IV/1880).
82. AHCB; *La Llumanera de Nova York*, números 21 i 23 (gener i març 1877).
83. CADENA (1972), p. 70.
84. *La Llumanera de Nova York*, números 17, 23 i 34 (octubre 1876, març 1877 i febrer 1878).
85. *La Llumanera de Nova York*, números 17 i 23 (octubre 1876 i març 1877).
86. AHCB; CADENA (1972), p. 70.
87. *La Llumanera de Nova York*, números 31 i 68 (novembre 1877 i desembre 1880).
88. BUG.
89. GIVANEL (1931-1937), vol. 1, p. 14; *Diari Català*, números 521, 540 i 643 (16/I/1881, 4/II/1881 i 20/V/1881).
90. AHCB; BA; BUG.
91. AHCB; GIVANEL (1933), p. 13; *La Llumanera de Nova York*, núm. 70 (febrer 1881); *Diari Català*, números 507, 521 i 579 (2 i 16/I/1881 i 16/III/1881).
92. AHCB, col·lecció incompleta; CADENA (1972), p. 70.
93. AHCB.
94. AHCB, col·lecció incompleta.
95. ESCOBAR DE LA SERNA (1968), p. 82-83.
96. AHCB.
97. AHCB.
98. AHCB, col·lecció incompleta.
99. GIVANEL (1933), p. 16; *Diari Català*, números 579 i 643 (16/III/1881 i 20/V/1881).
100. s/d.
101. AHCB; BA; BUG.

102. s/d.
103. *Diari Català*, núm. 643 (20/V/1881).
104. AHCB; *Diari Català*, núm. 594 (31/III/1881).
105. *Diari Català*, núm. 295 (19/III/1880).
106. s/d.
107. GIVANEL (1933), p. 15.
108. CADENA (1972), p. 70.
109. GIVANEL (1933), p. 17.
110. AHCB.
111. AHCB, col·lecció incompleta.
112. AHCB; CADENA (1972), p. 70; *Diari Català*, núm. 673 (11/VI/1881).
113. AHCB; *L'Ignorància*, núm. 71 (23/X/1880); *Diari Català*, núm. 26 (29/V/1879).
114. s/d.
115. BA.
116. *Diari Català*, núm. 142 (17/X/1879).
117. *El Parthenon* (s/núm i s. a.), p. 112.
118. AHCB.
119. AHCB.
120. *La Lluanera de Nova York*, números 23, 43 i 68 (març 1877, novembre 1878 i desembre 1880).
121. GIVANEL (1933), p. 21.
122. *Diari Català*, núm. 188 (2/XII/1879); *El Nuevo Ateneo* (Toledo), núm. 50 (18/XII/1881).
123. *Diari Català*, números 352, 477, 526 i 643 (16/V/1880 i 3/XII/1880, 21/I/1881 i 20/V/1881).
124. AHCB; BA; CADENA (1972), p. 70; GIVANEL (1933), p. 17-18.
125. *El Heraldo del Masnou*, núm. 6 (5/X/1879).
126. AHCB.
127. AHCB; *Diari Català*, núm. 527 (22/I/1881); GIVANEL (1933), p. 15.
128. AHCB; ESCOBAR DE LA SERNA (1968), p. 82.
129. AHCB.
130. *Diari Català*, núm. 492 (18/XII/1880).
131. GIVANEL (1933), p. 22.
132. AHCB, col·lecció incompleta; *Diari Català*, números 477 i 518 (3/XII/1880 i 13/I/1881).
133. ESCOBAR DE LA SERNA (1968), p. 82.
134. AHCB; BUG; *La Lucha*, núm. 1664 (4/II/1880).
135. TORRENT i TÀSIS (1966), vol. i, p. 323; *La Lucha*, núm. 1682 (17/III/1880).
136. AHCB, col·lecció incompleta.
137. AHCB, col·lecció incompleta; CADENA (1972), p. 70; GIVANEL (1933), p. 19.
138. AHCB; CADENA (1972), p. 70; GIVANEL (1933), p. 19.
139. *Lo Catalanista*, núm. 20 (4/XI/1880); *Diari Català*, números 378, 387, 447, 485, 500, 521, 539, 544 i 548 (11 i 20/VI/1880, 18/IX/1880, 11 i 26/XII/1880, 16/I/1881 i 3, 9 i 13/II/1881).
140. CADENA (1972), p. 70; GIVANEL (1933), p. 21.
141. AHCB.
142. GIVANEL (1933), p. 22.
143. AHCB; GIVANEL (1933), p. 20.
144. GIVANEL (1933), p. 17.
145. GIVANEL (1933), p. 14.
146. s/d.
147. TORRENT i TÀSIS (1966), vol. i, p. 332-333; GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 153; *Diari Català*, núm. 447 (18/IX/1880).
148. TORRENT i TÀSIS (1966), vol. i, p. 317; *La Renaixensa* (19/III/1881); *La Il·lustració Catalana* (13/I/1881); *La Lluanera de Nova York*, núm. 72 (abril 1881); *Diari Català*, núm. 554 (19/II/1881).
149. AHCB, col·lecció incompleta.
150. AHCB; BUG.
151. GIVANEL (1933), p. 17.

152. *Diari Català*, núm. 530 (25/I/1881).
153. AHCB; BA.
154. GIVANEL (1933), p. 18.
155. AHCB; *Diari Català*, números 330, 477 i 548 (24/IV/1880 i 3/XII/1880 i 13/II/1881).
156. AHCB; *Diari Català*, números 283, 315 i 337 (7/III/1880, 9/IV/1880 i 1/V/1880).
157. *La Razón de la Sinrazón*, núm. 25 (1/IV/1880); *Diari Català*, núm. 643 (20/V/1881).
158. AHCB, col·lecció incompleta; BA.
159. AHCB, col·lecció incompleta.
160. *Almanaque del Diario de Barcelona para 1880*, Barcelona, 1879; *Boletín del Ateneo Barcelonés*, núm. 1879, p. 412.
161. AHCB.
162. AHCB, col·lecció incompleta; GIVANEL (1933), p. 14; *Diari Català*, números 505, 509 i 636 (31/XII/1880 i 4/I i 12/V/1881).
163. AHCB, col·lecció incompleta.
164. s/d.
165. AHCB, col·lecció incompleta.
166. *El Heraldo del Masnou*, núm. 6 (5/X/1879).
167. AHCB; BUG; TORRENT i TESIS (1966), vol. 1, p. 101-102.
168. s/d.
169. *Diari Català*, núm. 373 (6/VI/1880); *La Lluanera de Nova York*, núm. 54 (octubre 1879).
170. AHCB, col·lecció incompleta.
171. AHCB.
172. AHCB; *Diari Català*, núm. 206 (20/XII/1879).
173. TORRENT i TESIS (1966), vol. 1, p. 317; *Lo Catalanista*, núm. 22 (6/XI/1880); *Diari Català*, números 490 i 518 (22/XII/1880 i 13/I/1881).
174. *Diari Català*, núm. 247 (31/I/1880); *La Lluanera de Nova York*, núm. 47 (març 1879).
175. AHCB, col·lecció incompleta.
176. AHCB.
177. AHCB, col·lecció incompleta; CADENA (1972), p. 70.
178. AHCB, col·lecció incompleta.
179. AHCB, col·lecció incompleta; *La Razón de la Sinrazón*, núm. 25 (1/IV/1880).
180. *La Lluanera de Nova York*, núm. 52 (agost 1879); *La Lucha*, núm. 1659 (23/I/1880); *Diari Català*, números 338, 479, 521, 535 i 548 (2/V/1880 i 5/XII/1880, 16 i 30/I/1881 i 13/II/1881).
181. AHCB.
182. AHCB, col·lecció incompleta; CADENA (1972), p. 71; GIVANEL (1933), p. 18; *Diari Català*, núm. 628 (4/V/1881).
183. s/d.
184. CADENA (1972), p. 70.
185. CADENA (1972), p. 70; *Diari Català*, núm. 179 (23/XI/1879).
186. AHCB; GIVANEL (1933), p. 21; CADENA (1972), p. 71.
187. AHCB; GIVANEL (1933), p. 15; *Diari Català*, núm. 502 (28/XII/1880).
188. GIVANEL (1933), p. 22.
189. s/d.
190. GIVANEL (1933), p. 19.
191. *La Lucha*, núm. 1659 (23/I/1880); *Diari Català*, números 249 i 420 (2/II/1880 i 23/VII/1880); *La Lluanera de Nova York*, núm. 71 (març 1881).
192. *Diari Català*, núm. 382 (15/VI/1881).
193. CADENA (1972), p. 71; GIVANEL (1933), p. 20.
194. *La Lluanera de Nova York*, núm. 68 (desembre 1880).
195. *Diari Català*, núm. 317 (11/IV/1880).
196. *Diari Català*, núm. 480 (5/XII/1880).
197. *La Lucha*, núm. 1526 (19/III/1879); *Diari Català*, núm. 530 (25/I/1881).
198. AHCB, col·lecció incompleta.
199. s/d.

LES PUBLICACIONS PERIÒDIQUES A CATALUNYA EN EL MOMENT
DEL *DIARI CATALÀ* (1879-1881): CENS I ESTUDI ESTADÍSTIC. II PREMSA BARCELONINA

PREMSA EDITADA EN CATALÀ FORA DE CATALUNYA

La premsa feta en llengua catalana fora del Principat és molt escassa, tal com es pot observar a la taula de sota. El total de publicacions censades ha estat de vuit.

TAULA 6

PREMSA EDITADA EN CATALÀ FORA DE CATALUNYA EN ELS ANYS 1879-1881

<i>Títol</i>	<i>Lloc</i>	<i>Anys</i>	<i>Periodicitat</i>	<i>Característiques</i>
<i>L'Aureneta</i> ¹	Buenos Aires	1878-1880	s	cult.
<i>La Lluanera...</i> ²	Nova York	1874-1881	m	misc.
<i>L'Ignorància</i> ³	Palma	1879-1881	m	cult.
<i>El Doctor Cudol</i> ⁴	València	1880	s (2 números)	hum.
<i>Lo Rat Penat</i> ⁵	València	1875-1884	a	alm.
<i>Eco de Catalunya</i> ⁶	L'Havana	1881	s	cult.
<i>L'Atlàntida</i> ⁷	L'Havana	1881	s/d	s/d
<i>Lo Missatger Cat.</i> ⁸	L'Havana	1881	s/d	s/d

1. Biblioteca Arús (BA); GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 17-18; TORRENT i TASIS (1966), vol. ii, p. 621-622; *La Il·lustració Catalana*, núm. 5 (20/VII/1880).

2. BA; GIVANEL (1931-1937), vol. ii, p. 254-255; TORRENT i TASIS (1966), vol. ii, p. 635-637; Manuel FORASTÉ (1888), «L'aventura periodística d'uns catalans a l'Amèrica del segle XIX», *El Món*, núm. 305 (25/II/1888); Joan TORRENT (1956), «Un periódico catalán en los Estados Unidos», *Destino*, núm. 976 (21/IV/1956); *Diari Català*, números 387 i 507 (20/VI/1880 i 2/I/1881). N'existeix una edició facsímil de 1987 (Barcelona, Edicions Anglo-Catalanes), a cura de Lluís Urpinell i amb pròlegs de Joaquim Molas i Joan Matabosch.

3. GIVANEL (1931-1937), vol. ii, p. 288-289; TORRENT i TASIS (1966), vol. ii, p. 499-500. N'existeix una edició facsímil (4 v.) de 1970, a cura de Lluís Ripoll.

4. Només hi ha dos números, els del 4 i de l'11/XII/1880. J. NAVARRO CABANES (1928), *Prensa valenciana*, València, Diario de Valencia; Enric SOLER GODES (1961), *Els primers periòdics valencians*, València, Successors de Vives Mora; GIVANEL (1931-1937), vol. i, p. 5-6; TORRENT i TASIS (1966), vol. ii, p. 548.

5. BA; GIVANEL (1931-1937), vol. ii, p. 504; TORRENT i TASIS (1966), vol. ii, p. 530-531.

6. GIVANEL (1931-1937), vol. ii, p. 123; TORRENT i TASIS (1966), vol. ii, p. 630, citen, com a lloc on s'hi fa referència, *La Renaixensa*, vol. vii (octubre 1880), p. 191. El *Diari Català*, números 252, 319 i 335 (5/II/1880, 13 i 29/IV/1880), indica que la revista neix amb voluntat de defensar els interessos dels naturals de Catalunya —en el número 1— i que vol passar de bilingüe a només catalana —en el número 5—, però que per les lleis vigents no pot fer-ho —en el número 6—. El *Diari Català* del 29/IV/1880 diu: «No sembla sinó que en la isla de Cuba visquin encara a l'any 1867»; Josep M. BALCELLS (1988), *Revistes dels catalans a les Amèriques*, Barcelona, Comissió Catalana del Cinquè Centenari del Descobriment d'Amèrica, p. 45.

7. El *Diari Català*, núm. 617 (23/IV/1881), indica que és bilingüe i setmanal; GIVANEL (1931-1937), vol. ii, p. 123, i TORRENT i TASIS (1966), vol. ii, p. 630, citen, com a llocs on s'hi fa referència, *La Renaixensa*, vol. i (novembre 1881), p. 160, i *Lo Gay Saber*, 2a èp., núm. 4 (1881), p. 148.

8. GIVANEL (1931-1937), vol. ii, p. 123, cita *La Renaixensa*, vol. i (novembre 1881), p. 160, i TORRENT i TASIS (1966), vol. ii, p. 634, ho repeteixen, indicant que no l'han vista ni en tenen cap més referència; BALCELLS (1988) tampoc afegeix res més de nou (p. 67).

VALORACIÓ I CONCLUSIONS

Prensa comarcal

En relació a la premsa comarcal —part primera del treball publicada el 2006 al *Bulletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, núm. XVII, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans—, les dades obtingudes, tabulades en unes taules, han permès d'obtenir una millor visió de conjunt i han facilitat les conclusions que s'han extret de l'anàlisi de la documentació.

En primer terme ens fixarem en la premsa diària existent fora de Barcelona, on detectem un important nombre de diaris, però alhora hom en detalla la fragilitat. Són comptades les ciutats que tindran un diari estable com Lleida amb *El País*. A Girona *La Lucha*, per exemple, és trisetmanal i tret de Tarragona i Reus, les altres ciutats censades disposen d'una estructura de premsa informativa diària inexistent o inestable. Per tant, és difícil d'afirmar una tradició en el consum de premsa diària, atenent les dificultats de recepció de la premsa diària barcelonina, que arribava —amb el retard crònic de correus i la manca de serveis de distribució propis— a una minoria de caràcter cultural, econòmic, polític i religiós, els quatre grans sectors lectors il·lustrats de fora de Barcelona.

La segona conclusió que es deriva de la visió de la premsa diària comarcal és la manca de publicacions diàries a ciutats importants periodísticament parlant, com Tortosa, Olot, Mataró, Figueres o Manresa, les quals cobreixen el buit amb setmanaris o, en algun cas, amb publicacions bisetmanals o trisetmanals.

Finalment, detectem una situació de conjunt, pel que fa al mercat, primerenca, més que de consolidació; per tant, ens trobem amb una situació de mercat lector en etapa inicial i no pas consolidada; ho corrobora també l'estudi de la premsa barcelonina, on trobarem xifres igualment baixes per a la premsa en llengua catalana, i també una situació temàtica ben curiosa: si a fora de Barcelona comença a existir una premsa informativa en castellà, aquest no serà el cas de la premsa catalana, que tindrà una dimensió més cultural i especialitzada que no pas periodística i d'abast general, com es pot veure de manera detallada en les taules que segueixen a continuació.

LES PUBLICACIONS PERIÒDIQUES A CATALUNYA EN EL MOMENT
DEL *DIARI CATALÀ* (1879-1881): CENS I ESTUDI ESTADÍSTIC. II PREMSA BARCELONINA

TAULA 7
CIUTATS CATALANES AMB PREMSA DIÀRIA, ANYS 1879-1881¹

<i>Ciutat</i>	<i>Títols</i>		
	<i>1879</i>	<i>1880</i>	<i>1881</i>
Sabadell	2	1	2
Vilanova i la Geltrú	1	1	1
Valls	1	0	0
Tarragona	4	4	6
Lleida	1	1	1
Reus	2	2	2
Total	11	9	12

1. Les xifres indiquen el nombre de títols existents en cadascun dels anys.

TAULA 8
RELACIÓ DELS PRIMERS TÍTOLS PUBLICATS EN LLENGUA CATALANA
FORA DE BARCELONA A FINALS DEL SEGLE XIX¹

<i>Títol</i>	<i>Ciutat</i>	<i>Números editats</i>	<i>Període</i>
<i>Lo Garbell</i>	Lleida	17	14/X/1883-10/II/1884
<i>La Pàtria Catalana</i>	Valls	33	21/X/1880-7/VIII/1881
<i>L'Escut Igualadí</i>	Igualada	54	23/VIII/1882-15/VII/1883
<i>Revista Manresana/Revista Catalana</i>	Manresa	43 (?)	4/VII/1880-15/XI/1882
<i>Lo que passa</i>	Tarragona	20 (?)	1869 (no vista)
<i>Lo Campanar de Reus</i>	Reus	16	22/III/1879-13/VII/1879
<i>Lo Carril de Vilanova</i>	Vilanova i la Geltrú	12	15/VI/1879-31/VIII/1879
<i>L'Olotí</i>	Olot	463	5/I/1890-25/XII/1898
<i>Lo Barret</i>	Terrassa	1	4/IV/1886
<i>El Cap de Bou</i>	Mataró	1	1872 (?) (no vista)
<i>Lo Tap de Suro</i>	Figueres	1	1876 (no vista)
<i>Allò</i>	Girona	1	28/II/1880 (no vista)
<i>Cassino de Granollers</i>	Granollers	1	22/VI/1884
<i>Sense Nom</i>	Ripoll	1	Carnestoltes 1907
<i>La Veu del Montserrat</i>	Vic	1.216	2/II/1878-24/XII/1902
<i>L'Esparvé</i>	Badalona	76	4/X/1879-30/IV/1881

1. No prenem en consideració els escassos títols del període napoleònic editats a Figueres, Igualada o Girona, entre altres poblacions.

TAULA 9
RELACIÓ DE TÍTOLS PUBLICATS EN LLENGUA CATALANA FORA DE BARCELONA
EN EL PERÍODE 1879-1881¹

<i>Títol</i>	<i>Lloc</i>	<i>Característiques</i>	<i>Periodicitat</i>
<i>L'Esparvé</i>	Badalona	hum.	s
<i>La Pàtria Catalana</i>	Valls	cult.	q
<i>Lo Punt de las Donas</i>	Girona	hum.	s
<i>Lo Rossinyol del Ter</i>	Girona	cult.	s
<i>La Vetllada</i>	Girona	cult.	s
<i>Allò</i>	Girona	cult.	1 número
<i>La Bogadera</i>	Girona	s/d	s/d
<i>Las Barras Catalanas</i>	Gràcia	cult.	q
<i>L'Escut de Gràcia</i>	Gràcia	cult.	s
<i>Revista Manresana</i>	Manresa	cult.	1 número
<i>Revista Catalana</i>	Manresa	cult.	q
<i>El Cap de Bou</i>	Mataró	s/d	s/d
<i>Mataró Il·lustrat</i>	Mataró	s/d	1 número
<i>Lo Campanar de Reus</i>	Reus	hum.	s
<i>La Pau</i>	Reus	hum.	i
<i>La Guita</i>	Reus	hum.	1 número
<i>Lo Bombeig</i>	Reus	hum.	i
<i>La Veu Sallentina</i>	Sallent	cult.	s
<i>La Teula</i>	Sants	inf.	s
<i>La Veu del Montserrat</i>	Vic	cult.	s
<i>Calendari Català...</i>	Vic	misc.	a
<i>Lo Carril de Vilanova</i>	Vilanova i la Geltrú	cult.	s
<i>Lo Xiulet del Carril</i>	Vilanova i la Geltrú	cult.	s
<i>Romanso de Vilanova</i>	Vilanova i la Geltrú	misc.	1 número
<i>La Calàndria de la Costa</i>	Vilassar	cult.	q
<i>L'Eco de'n Nyoca</i>	Sabadell	s/d	s/d

1. El nombre total de publicacions és de 26.

Les 26 publicacions existents en llengua catalana fora de Barcelona, censades a la taula 9, tenen una vida molt fràgil. Trobem 5 títols que són números únics, i 5 més sense dades, o irregulars en la periodicitat, la qual cosa indica també la poca incidència que tenien. És més fàcil trobar avui referències o col·leccions de *La Veu del Montserrat* que de *Lo Bombeig*, com és evident. També cal assenyalar que diverses publicacions són continuació unes de les altres, o bé que en morir un títol, un altre en pren el relleu —cas de Manresa i Vilanova—, la qual cosa encara redueix més la xifra. Ho veiem més clarament en la taula global i acumulativa següent (taula 10), en què es detecten 35 publicacions en llengua catalana, la qual cosa expressa que

els 26 títols anteriors si fossin simultanis i estables haurien de ser, per a tres anys, 78 i són només 35; aproximadament, la meitat. Per tant, la premsa en llengua catalana no esdevé una plataforma de caràcter empresarial correcte atenent la periodicitat. Fixant-nos també en la temàtica detectem 13 títols de caràcter cultural, 6 d'humorístics i 1 d'informatiu. Cal dir que la premsa cultural sovint era també d'opinió, bé que no informativa, tot i que dins l'opinió podia haver-hi accés a determinades qüestions de caràcter puntual informatiu; tanmateix, és obvi que no és el mateix model que el tradicional setmanari de caràcter informatiu, més seguit pels lectors que no l'especialitzat cultural.

En conjunt, per tant, es conforma un model de caràcter especialitzat, amb predomini de tendències culturals, i només l'apartat humorístic pot esdevenir l'inici d'una sòlida plataforma d'incidència popular. Quan s'analitza detalladament aquesta i s'observa que dels quatre títols pràcticament només un viu tres anys i que els altres tenen una vida mitjana de mesos, s'acaba d'arrodonir el panorama de la impossibilitat d'un model estable de premsa catalana fora de Barcelona. Repetim que és una etapa de naixement i no pas de consolidació, que és una fase, a fora de Barcelona, on l'abundor, relativa, de publicacions en català a Barcelona, no ens ha de portar a conclusions errònies, almenys fins que apareguin estudis que analitzin la influència quantitativa de la premsa barcelonina a tot el territori català. És, doncs, un creixement en català tardà, però que serà constant en l'augment de capçaleres, i d'aquest increment se'n derivarà la possibilitat que determinats títols puguin arribar a tenir una continuïtat, estabilitat i influència. Aquestes capçaleres, però, seran minoritàries. Si es calculen els coeficients de nombre de setmanaris en castellà per nombre de diaris existents en la mateixa llengua, podem observar com podien existir diaris en llengua catalana atenent les proporcions, fixant-nos només en el nombre de capçaleres, descartant aspectes legals, de mercat i de tiratges. Podem concloure, aleshores, que pel nombre de capçaleres s'havia produït la inflexió entre unes poques capçaleres culturals i el creixement del marc periodístic. El factor clau per a determinar la manca de diaris en català, a més, és clar, de la legislació, serà que la major part de setmanaris apareguts en català són culturals i de vida breu, en lloc d'informatius i de vida més dilatada. Aquest fet ajuda també a explicar el retard en l'aparició d'un diari en llengua catalana fins al 1879.

TAULA 10
 PERIODICITAT DE LA PREMSA DE CATALUNYA EDITADA
 FORA DE BARCELONA, 1879-1881¹

<i>Periodicitat</i>	<i>Any/Llengua</i>									<i>Total</i>			
	<i>s/d</i>			<i>1879</i>		<i>1880</i>		<i>1881</i>					
	<i>s/d</i>	<i>Cat.</i>	<i>Cast.</i>	<i>Cat.</i>	<i>Cast.</i>	<i>Cat.</i>	<i>Cast.</i>	<i>Cat.</i>	<i>Cast.</i>	<i>Cat.</i>	<i>Cast.</i>	<i>s/d</i>	<i>Total</i>
Diari	—	—	—	—	10	—	9	—	12	—	31	—	31
Bi/tri/setmanal	—	—	—	—	12	—	7	—	10	—	29	—	29
Setmanal	—	—	—	4	33	6	36	9	27	19	96	—	115
Quinzenal	—	—	—	1	8	3	12	2	1	6	21	—	27
s/d	1	3	2	—	19	3	7	2	10	8	38	1	47
Altres	—	—	—	1	14	—	11	2	15	3	40	—	43
Total	1	3	2	6	96	12	82	15	75	36	255	1	292

1. Cal tenir en compte que el plantejament de la taula, que aplega les publicacions existents cada any, és acumulatiu. El total de publicacions és de 174.

TAULA 11
 ANY DE FUNDACIÓ I PERIODICITAT DE LA PREMSA DE CATALUNYA EDITADA
 FORA DE BARCELONA, 1879-1881¹

<i>Periodicitat</i>	<i>Any de fundació</i>				<i>Total</i>
	<i>s/d</i>	<i>1879</i>	<i>1880</i>	<i>1881</i>	
Diari	7	4	—	3	14
Bi/tri/setmanal	6	2	3	3	14
Setmanal	22	16	24	12	74
Quinzenal	7	3	6	3	19
Mensual	4	1	—	2	7
Anual	5	2	3	5	15
s/d	6	11	4	6	27
Total	57	39	40	34	170

1. El total de publicacions és de 174. De 4 no se'n tenen dades.

LES PUBLICACIONS PERIÒDIQUES A CATALUNYA EN EL MOMENT
DEL *DIARI CATALÀ* (1879-1881): CENS I ESTUDI ESTADÍSTIC. II PREMSA BARCELONINA

TAULA 12
LLENGUA D'EDICIÓ DE LA PREMSA DE CATALUNYA EDITADA
FORA DE BARCELONA, 1879-1881

<i>Llengua</i>	<i>Periodicitat</i>						<i>Total</i>
	<i>Diari</i>	<i>Bi/tri/setmanal</i>	<i>Setmanal</i>	<i>Quinzenal</i>	<i>Altres</i>	<i>s/d</i>	
Català	—	—	11	4	8	4	27
Castellà	14	13	62	14	15	26	144
Bilingüe	—	1	1	1	—	—	3
Total	14	14	74	19	23	30	174

TAULA 13
TOTALS ACUMULATIUS PER TEMÀTICA DE LA PREMSA DE CATALUNYA EDITADA
FORA DE BARCELONA, 1879-1881

<i>Temàtica</i>	<i>Any</i>								<i>Total</i>
	<i>1879</i>		<i>1880</i>		<i>1881</i>		<i>Total</i>		
	<i>Cat.</i>	<i>Cast.</i>	<i>Cat.</i>	<i>Cast.</i>	<i>Cat.</i>	<i>Cast.</i>	<i>Cat.</i>	<i>Cast.</i>	
Informació	—	35	—	39	—	42	—	116	116
Religió	—	10	—	9	—	8	—	27	27
Política	—	10	1	10	1	12	2	32	34
Cultural	3	4	9	2	2	8	14	14	28
Especialitzada	—	16	—	19	—	15	—	50	50
Humorístic	4	1	2	—	3	—	9	1	10
Miscel·lània	—	—	—	—	2	—	2	—	2
s/d	1	10	3	2	1	7	5	19	24
Total	8	86	15	81	9	92	32	259	291

Les taules quantitatives no són de títols de publicacions existents sinó de capçaleres del període, és a dir, hi ha publicacions existents que viuen els tres anys del període i, per tant, les considerem com a tres setmanaris. Pensem que aquestes taules acumulatives indiquen més globalment la premsa existent ja que demostren el nivell absolut per les publicacions reals.

TAULA 14
DISTRIBUCIÓ COMARCAL DE LES PUBLICACIONS DE CATALUNYA EDITADES
FORA DE BARCELONA, 1879-1881

<i>Nombre de publicacions</i>			
<5	5-10	10-15	>15
Alt Camp Alt Penedès Baix Ebre Baix Empordà Baix Llobregat Bages Cerdanya La Noguera Ripollès La Selva Solsonès	Berguedà Garraf Garrotxa	Anoia Alt Empordà	Baix Camp Gironès Maresme Osona Tarragonès Segrià Vallès Occidental
11	3	2	7

En conjunt, i vist el cens i les taules auxiliars, ens trobem amb una considerable desigualtat idiomàtica a favor de la premsa en llengua castellana. Tant si mirem els títols existents com les publicacions nascudes en un any —vegeu Joan Givanel (1933), *Materials per a la bibliografia de la premsa barcelonesa (1881-1890)*, Barcelona, Altés, col·lecció «Publicacions de la Revista», núm. 113, p. 230-233— les xifres són eloqüents: 11 títols nascuts en català per 27 en castellà, o bé, en les nostres dades, més extenses, de 174 títols editats, 144 en castellà i 27 en català (taula 12). Potser la taula 10 és més orientativa pels valors globals: de 292 citacions acumulatives, del període 1879-1881, només 36 ho són en català i la resta, 255 (1 és s/d), en castellà.

Premsa editada a Barcelona

En relació amb la premsa en llengua catalana, dels 59 títols detectats cal fer esment dels diversos títols no vistos i dels quals només es tenen referències indirectes sobre la seva propera aparició. Aquest fet, en un total de sis revistes, remarca encara més la fragilitat de la premsa en llengua catalana. Caldria afegir-hi els quatre títols amb un sol número publicat i, de cop, els 59 títols serien només 39. Tenim dubtes de l'existència, doncs, dels números 17, 24, 26, 30, 37, 40, 48 i 49, i potser hauríem de no considerar periodístic pel seu contingut el número 56. Resten, doncs, molts menys títols dels que realment són, tot i que els prenem en consideració atenent els números únics de valor periodístic. Vegem-ho detalladament en la taula 15 sobre periodicitat de la premsa barcelonina.

LES PUBLICACIONS PERIÒDIQUES A CATALUNYA EN EL MOMENT
DEL *DIARI CATALÀ* (1879-1881): CENS I ESTUDI ESTADÍSTIC. II PREMSA BARCELONINA

TAULA 15
DISTRIBUCIÓ DE LA PREMSA BARCELONINA EDITADA EN CATALÀ SEGONS
LA PERIODICITAT, 1879-1881¹

Periodicitat	Any/Llengua									
	Abans de 1879		1879		1880		1881		Total	
	Cat.	Cast.	Cat.	Cast.	Cat.	Cast.	Cat.	Cast.	Cat.	Cast.
Núm. únic	—	—	—	—	—	1	—	2	—	3
Setmanal	4	14	7	6	4	4	7	19	22	43
Quinzenal	4	9	1	2	2	4	2	2	9	17
Altres	7	33	4	6	2	8	4	8	17	55
s/d	—	19	5	33	3	15	1	13	9	80
Total	15	75	17	47	11	32	14	44	57	198
1. De cinc publicacions, dues en català i tres en castellà, no se'n tenen dades. El total de publicacions és de 254.										

TAULA 16
DISTRIBUCIÓ (ACUMULATIVA) DE LA PREMSA BARCELONINA SEGONS
LA LLENGUA D'EDICIÓ I LA PERIODICITAT, 1879-1881¹

Periodicitat	Any/Llengua									
	1879		1880		1881		Total		Total	
	Cat.	Cast.	Cat.	Cast.	Cat.	Cast.	Cat.	Cast.		
Bi/tri/setmanal	—	—	—	1	—	2	—	3	3	
Setmanal	11	19	15	18	12	33	38	70	108	
Quinzenal	5	11	5	15	6	13	16	39	55	
Altres	11	38	11	44	13	46	35	128	163	
s/d	5	43	2	29	2	26	9	98	107	
Total	32	111	33	107	33	120	98	338	436	
1. El total de publicacions és 449. Tanmateix, de 13 (1 en català i 12 en castellà) no se'n tenen dades directes.										

TAULA 17
DISTRIBUCIÓ (ACUMULATIVA), SEGONS TEMÀTICA, DE LA PREMSA BARCELONINA, 1879-1881¹

Temàtica	Any/Llengua								Total
	1879		1880		1881		Total		
	Cat.	Cast.	Cat.	Cast.	Cat.	Cast.	Cat.	Cast.	
Reli.	—	15	—	16	—	14	—	45	45
Polít.	—	2	1	2	3	4	4	8	12
Cult.	5	12	6	14	9	12	20	38	58
Especi.	10	46	9	47	6	48	25	141	166
Hum.	10	9	10	7	9	13	29	29	58
Misc.	3	5	5	3	4	3	12	11	23
s/d	4	22	2	18	2	26	8	66	74
Total	32	111	33	107	33	120	98	338	436

1. El total de publicacions és de 449, tot i que de 13 (1 en català i 12 en castellà) no se'n tenen dades.

A la taula 18 s'han sumat les dades de taules anteriors. Hem fixat els títols atenent l'eliminació de duplicitats, d'ací la no-coincidència amb valors absoluts amb altres taules que són acumulatives del període, etc. Per exemple, de diaris en català, el *Diari Català*, més *Lo Catalanista*, *Lo Tibidabo*, *La Veu de Catalunya* i *La Renaixensa* no són considerats com a cinc diaris, sinó senzillament dos, i així successivament. En el cas de les publicacions no diàries la xifra total és el resultat de considerar les existents i localitzades abans del 1879 i les vives en el període, tot sumant els nascuts en el mateix interval de temps del 1879-1881 i sense restar, naturalment, els qui van desaparèixer. Un altre model de taules operatives que volíem efectuar era el de publicacions vives, tot indicant les existents el gener i restant les desaparegudes durant l'any, i obtenir-ne així la xifra real, però la manca de dades ens ha impossibilitat d'efectuar l'esmentada taula.

TAULA 18
CLASSIFICACIÓ LINGÜÍSTICA DE LA PREMSA EDITADA A CATALUNYA, 1879-1881

Publicació	Barcelona		Comarques		Total		Total Barcelona	Total comarques	Total
	Cat.	Cast.	Cat.	Cast.	Cat.	Cast.			
Revistes	59	200	27	133	86	333	259	160	419
Diaris	2	22	—	14	2	36	24	14	38
Total	61	222	27	147	88	369	283	174	457

Les manifestacions que hem efectuat per a la premsa comarcal són perfectament vàlides per a la premsa barcelonina i per al total en allò que fa referència a la llengua catalana i el seu consum. Ens trobem que fora de Barcelona existeixen 174 títols, dels quals 27 en català i 144 en castellà, que representen uns percentatges del 15,51 % i del 82,75 %, respectivament. A Barcelona, els 61 títols en català sobre els 222 en castellà equivalen a un 21,55 % i a un 78,44 %, i afirmar aleshores que la producció periodística de Barcelona en el que fa referència a la premsa en llengua catalana és superior, en capçaleres, a la premsa catalana feta fora de Barcelona, és la primera conclusió que es pot treure de l'observació de les taules anteriors. La producció de fora de Barcelona en llengua castellana i en total de publicacions és inferior també a la producció de Barcelona, com es pot veure en les taules 18 i 19.

TAULA 19
PERIODICITAT DE LA PREMSA EDITADA A CATALUNYA, 1879-1881

<i>Lloc</i>	<i>Periodicitat</i>						
	<i>Diari</i>	<i>Bi/tri/setmanal</i>	<i>Setmanal</i>	<i>Quinzenal</i>	<i>Altres</i>	<i>s/d</i>	<i>Total</i>
Barcelona	24	3	64	26	73	93	283
Comarques	14	13	74	19	23	31	174
Total	38	16	138	45	96	124	457

Prensa en català editada fora de Catalunya

A les Illes Balears, al País Valencià, arreu del món també, apareixen revistes, poques, en llengua catalana. Cal fixar-se en el valor representatiu i simbòlic més que important numèricament dels títols que antologuem. Al País Valencià i a les Illes la proporció de llengua catalana és tan minsa que gairebé no té valor, a diferència del Principat, on una de cada cinc publicacions és en català. A les Illes hi ha diverses publicacions bilingües o bé que admeten col·laboracions en català —*El Porvenir Balear* (1878-1879), etc.—, però la tònica general és, repetim-ho, clarament favorable a la llengua oficial de l'Estat.

A les Illes, *L'Ignorància*² indica que hi ha sis periòdics, *El Comercio*, *El Demócrata*, *La Opinión*, *El Isleño*, *Diario de Palma* i *El Ancora*; quan aquest darrer és condemnat a 20 dies de suspensió, exactament el 13-X-1880, segons el núm. 70 de la mateixa revista que apareix tres dies després, qui la substitueix és *El Timón*. Les revistes setmanals i mensuals seran també abundants i fetes en castellà. Que siguin en català serà la anormalitat, l'excepció.

2. *L'Ignorància*, núm. 61 (6/VIII/1880).

La repressió serà, però, implacable. A la ciutat de Palma trobem, per exemple, a més del cas d'*El Ancora*, les accions contra *El Mosquito*, que és multat amb 250 ptes. i hom sol·licita el desterrament del director basant-se en els articles 472 i 473 del Codi penal,³ *El Demócrata*, condemnat a 15 dies de suspensió⁴ (reapareix el 28/II/1880), i *El Huracán*, el qual és denunciat, entre d'altres.⁵

A València, com a les Illes, el castellà també és dominant, i a la premsa diària —*El Mercantil Valenciano*—, a la comarcal —*Revista de Alcoy*—, a la cultural —*Revista de Valencia*—, a la política —*La Protesta*—, o a la religiosa —*La Unión Católica*—, el panorama és el mateix. La potència periodística de la ciutat de València és forta. El 1879 hi apareixen 4 diaris i 3 setmanaris, i de la relació només un sol títol és en la llengua del país.⁶

3. *Diari Català*, núm. 56 (28/VI/1879), i *El Porvenir Balear*, núm. 22 (30/IX/1879).

4. *Diari Català*, núm. 280 (4/III/1880).

5. *La Tramuntana*, núm. 36 (30-IX-1881).

6. Lluís TRAMOYERES (1880), «Periódicos de Valencia», *Revista de Valencia*, p. 611-612, cita per al 1879, *El Mensajero*, *El País*, *La Alianza*, *La Luz Comercial*, *El Jueves*, *Las Astas del Toro* i *La Apología del Maestro*, i per al 1880, *El Húsar*, *La Señera*, *El Diario de la Noche*, *El Correo de España*, *El Pasatiempo*, *Boletín de la Liga contra la Ignorancia*, *La Caza*, *Revista de Toros*, *La Familia*, *El Valencia*, *Agricultura Práctica*, *Revista de Valencia*, *Boletín Revista de la Juventud Católica de Valencia*, *El Porvenir*, *Hojas de Propaganda Religiosa* i *El Doctor Cudol*. La relació, només per a revistes nascudes el 1879 i 1880, és prou eloqüent.

ANNEX

*Índex de títols*¹

- La Academia* (1877-1879)
El Acta (1879?)
El Adalid (Rubí, 1879)
Allò (Girona, 1880)
Allò (Girona, 1881)
Alm. de El Loro para... (1881-1882)
Alm. de los Amigos del Papa (1872-1928)
Alm. de los maridos (1878-1881)
Alm. del Diario de Barcelona (1855-1920)
Alm. El Topógrafo para el año 1881 (1880)
Alm. Perpetuo del pescador (1880?)
Almanach de La Campana (1874-1926)
Almanach de La Esquella (1874-1925)
Almanach de Lo Nunci per... (1879-1888)
Almanach dels Troneras (1880)
El Amigo (1879?)
El Amigo de las almas del purgatorio (1868-1930)
El Ampurdán (Figueres, 1879-1880?)
El Ampurdanés (Figueres, 1880-1881)
Anales de Nuestra Sra. de Lourdes (1879-1880)
Anales de Nuestra Sra. del Sagrado Corazón (1871?)
La Antigua Unión (Sant Martí de Provençals, 1880-1886)
La Antorcha (Igualada, 1880)
La Antorcha (s/d)
Anuari de l'Associació d'Excursions Catalana (1881-1882)
El Anunciador de la Costa (Mataró, 1879-1880)
La Anunciadora (Lleida, 1880)
L'Apagallums (?-1880)
Archivos de Medicina Homeopática (1878-1880)
L'Art del Pagès (1877-1920)
El Arte (1881)
El Arte Musical (1880)
L'As d'Oros (1880)
Asociación de Propietarios de Fincas (1876-1883)
Ateneo Mercantil (1879)
El Ateneo Tarraconense de la Clase Obrera (Tarragona, 1879-1896)

1. No s'hi inclouen els títols de Barcelona.

- L'Atlàntida* (L'Habana, 1881)
La Aura Catalana (1880?)
L'Aureneta (Buenos Aires, 1878-1880)
La Aurora (Tortosa, 1881)
L'Avens (1881-1893)
L'Avi (1878-1880)
El Avisador de Barcelona (1877?)
El Azote (1880)
Las Barras Catalanas (Gràcia, 1880-1881)
Lo Barret (Terrassa, 1886)
El Bergadán (1880-1881?)
El Boceto (Figueres, 1881)
La Bogadera (Girona, 1880?-1881?)
Bol. de Anuncios (1864-1888)
Bol. de Anuncios (Girona, 1880)
Bol. de Beneficiencia (1880)
Bol. de caza y pesca (Figueres, 1880)
Bol. de la Academia de Historia (1881)
Bol. de la As. de Aficionados a la caza y pesca de Cataluña (1878-1882)
Bol. de la As. de Ingenieros Industriales (1878-1936)
Bol. de la Integridad (1881)
Bol. de la Juventud Católica (1878-1881)
Bol. de la Sociedad Económica (1853-1884)
Bol. de la Sociedad Tipográfica (1880-1882)
Bol. de la Unión Fabril y Mercantil de Barcelona (1879-1880)
Bol. de primera enseñanza de la Provincia de Gerona (1875-1894)
Bol. del Ateneo Barcelonés (1879-1883)
Bol. del Colegio de Farmaceuticos (1877-1879)
Bol. del Colegio Valldemia (Mataró, 1868-1888)
Bol. Farmacéutico (1873-1903)
Bol. Médico Farmaceutico del Litoral (Mataró, 1879)
Bol. Of. de la Prov. de Tarragona (1834-)
Bol. Of. de la Provincia de Gerona (1834-)
Bol. Of. Ecl. de la Diocesis de Solsona (1866-)
Bol. Of. Ecl. del Ob. de Barcelona (1857-)
Bol. Of. Ecl. del Ob. de Tarragona (1865?-)
Bol. Of. Ecl. del Ob. de Tortosa (1857-)
Bol. Of. Ecl. del Obispado de Gerona (1856-)
Bol. Of. Ecl. del Obispado de Vic (1855-)
Bol. Of. Ecl. Leridano (Lleida, 1852-)
Bol. Of. Prov. Leridano (1854-)
Bol. Oficial de la Provincia (1833-)

- Bol. Semanal* (Figueres, 1878-1879)
La Bomba (2a. èp., 1875-1881)
Lo Bombeig (Reus, 1881)
La Bordadora (1879-1880?)
La Broma (1881-1887)
El Buen Sentido (Lleida, 1875-1881?)
Lo Burinot (1879-1882)
Butll. de l'Associació d'Excursions Catalana (1878-1890)
Calendari Català... (1865-1882)
Calendari Català per l'any 1881 (Vic, 1881)
Calendari del Pagès (1856- >)
Calendari dels pagesos per l'any... (1861-)
Calendario... (1880-1896)
Calendario arreglado al santoral (1806-1936)
Calendario Fray Ramon Ermitaño (1876-)
Calendario Josefino (1879-1936)
Calendario para el Principado de Cataluña (1858-1881)
La Calandria de la Costa (Vilassar de Mar, 1879)
El Calzado de los niños (1881)
La Campana (1880)
La Campana de Gràcia (1870-1934)
La Campana de la Unió (1878-1880)
Lo Campanar de Reus (1879)
El Cap de Bou (Mataró, 1872? - 1881?) (No vista)
La Capa (Figueres, 1879)
La Capa (Tarragona, 1879)
La Caridad [Butll. de la Junta de la Casa de Caritat] (1879-1880)
Lo Carril de Vilanova (Vilanova i la Geltrú, 1879)
Cassino de Granollers (Granollers, 1884)
Lo Catalanista [DC] (1880)
Las Circunstancias (Reus, 1874-1936)
El Clamor Ampurdanés (Figueres, 1880)
El Clamor de la Marina (Mataró, 1879-1883)
El Clamor del Magisterio (1866-1918)
La Clientela (1881)
El Clown (1879)
El Colegial (Mataró, 1880-1881)
El Coliseo (1881)
El Coliseo Barcelonés (1879)
La Colmena (1877)
La Colmena de Igualada (1880-1882)
La Comarca (Vic, 1869-1880?)

- El Comercio Español* (1879)
El Compas (1879)
La Confianza (1879)
Congregación de la Immaculada Virgen... (1879)
El Constitucional (1881)
El Constitucional (Girona, 1881-1889)
El Consulado Español (1878)
El Consultor Comercial (1881)
El Consultor Doméstico (1881)
El Consultor Financiero (1881-1888)
Corona de Aragón (1854-1886)
El Correo Catalán (1876-1985)
El Correo de las Familias (Tortosa, 1879)
El Correo de los Teatros (1875?)
El Correo Tipográfico (1877-1909)
La Correspondencia de Barcelona (1876-1891)
La Correspondencia de Cataluña (1876-1880?)
La Correspondencia Ibérica (1880)
La Correspondencia de'n Nyoca/L'Eco de'n Nyoca (Sabadell, 1880)
El Corsario (1880-1881)
La Cotorra (1879)
El Criterio Bergadán (1880-1881)
El Criterio Católico (1880)
El Criterio Católico (Lleida, 1879-1880?)
El Criterio de la Montaña/El Eco de la Montaña (Manresa, 1881)
La Crítica (1877-1916)
Crónica Científica (1878-1892)
Crónica de Cataluña (1854-1886)
Crónica de la Industria (1879)
Crónica de Reus (1881)
El Cronista (Terrassa, s/d)
El Debate (St. Martí de Provençals, 1876)
El Deber (Olot, 1879-1936)
La Democracia (1879)
El Demócrata (Girona, 1881-1887)
El Demócrata (Tarragona, 1881)
Los Desheredados (Sabadell, 1881)
Dia Festival (Barcelona, 1879)
El Diari (1880)
Diari Català (1879-1881)
Diari de Sant Francisco (sic) (1881)
Diario de Avisos de Barcelona (1871-1887)

- Diario de Barcelona* (1792-)
Diario de Reus de Avisos y Noticias (Reus, 1859-1881?)
Diario de Sabadell (1879)
Diario de Sabadell (1881-1886)
Diario de Tarragona de Avisos y Noticias (1853-1938)
Diario de Valls (1878-1879)
Diario de Villanueva y Geltrú (1850-1935)
Diario Democrático de Tarragona (1881)
El Diario Liberal (Barcelona, 1880)
Diario Vallense (1878)
Dietario (1880-1895)
El Diluvio/[La Imprenta] (1858-1939)
Lo Dir de la Gent (1881)
La Discusión (1879)
El Doctor Cudol (València, 1880)
El Eco Ampurdanés (Figueres, 1875-1879)
El Eco de Badalona (Badalona, 1868-1936)
Eco de Barcino (1872-1883)
Eco de Catalunya (L'Havana, 1881)
Eco de Euterpe (1859-1955)
El Eco de Figueras (Figueres, 1878-1879)
El Eco de la Alianza (Sant Martí de Provençals, 1875?-1883?)
Eco de la Enseñanza Laica (1881-1882)
El Eco de la Instrucción (Sabadell, 1880-1885?)
El Eco de la Prensa Estrangera (1879?)
El Eco de la Producción (1880-1888)
El Eco de la Provincia de Gerona (1881-1883)
El Eco de la Verdad (s/d)
L'Eco de'n Nyoca (Sabadell)
El Eco de Port-bou (1880-1881)
El Eco del Cardoner/El Cardoner/Las Avenidas del Cardoner/El Cardoner
 (Manresa, 1877-1879)
El Eco del Centro de Lectura (Reus, 1877-1883)
El Eco del Heraldo (El Masnou, 1878-1881?)
El Eco del Milenario [Correo Catalán] (1880)
El Eco del Noya (Igualada, 1877-1880)
El Eco del País (Girona, 1881)
El Eco Farnense (Santa Coloma de Farners, 1880)
El Eco Guixolense (Sant Feliu de Guíxols, 1878-1884)
Ecos de París-Múrcia (1879)
Ecos del Amor a la Immaculada Virgen y los Santos Angeles (1867-1886)
Los Ecos del Vallés (Sabadell, 1879-1881)

- L'Embustero* (s/d)
El Ensanche Ilustrado (1878?)
El Entreacto (Lleida, 1881)
El Esclavo Moderno (1881-1895)
El Escudo del Masnou (1879)
L'Escut de Catalunya (1879-1880)
L'Escut de Gràcia (Gràcia, 1881)
L'Escut Igualadí (Igualada, 1882-1883)
L'Esparvé (Badalona, 1879-1881)
La Esquella de la Torratxa (1879-1938)
La Estrella de Gracia (1878?)
L'Excursionista (1878-1890)
El Expositor (1878-1879)
La Família Cristiana (1876-1877?)
El Faro Ampurdanés (Figueres, 1880)
El Faro Andresense (Sant Andreu, s/d-1879)
La Festa Major de Barcelona (1879)
El Figaro (1880)
El Fomento de la Construcción (1876-1878?)
Fomento de la Producción Nacional (1869-1879)
El Fomento Reusense (Reus, 1881)
Fray Gerundio (1879)
La Gaceta Agrícola (1876-1894)
Gaceta Comercial Fabril y Agrícola (1879-1881)
Gaceta de Cataluña (1878-1883)
Gaceta de Inst. Primaria (Lleida, 1867-1879?)
La Gaceta de la Industria e Invenciones (1881-1883)
Gaceta de los Ayuntamientos y Juzgados Municipales (Lleida, 1879)
La Gaceta de Tortosa (1879)
Gaceta Médica Catalana (1881-1921)
Gaceta Médica de Cataluña (1878-1908)
La Gaceta Universal (1862-1892)
La Gacetilla [Gaceta de Cataluña] (1880)
Galeria d'Esquixos Literaris (1881)
El Gallo (1881)
Lo Garbell (Lleida, 1883-1884)
Gauro-Tauro (Barcelona, s/d)
Lo Gay Saber (1868-1882)
El Gerundense (Girona, 1880-1881)
El Gobierno (1880-1881)
Guia consultiva (1872-1909)
Guia Forense... Audiencia de Barcelona (1872-1903)

- Guia Municipal* (Girona, 1878)
Guia Municipal (Girona, 1878-1879?)
La Guirnalda y la Bordadora (1867-1911)
La Guita (Reus, 1879)
El Guixolense (Sant Feliu de Guíxols, 1880-1881)
Granizada (1880)
Gratis (1880)
El Grito del Pueblo (1881-1885)
El Heraldo del Masnou (1878?-1879)
La Higiene para Todos (1881)
La Hoja Volante de Propaganda Católica (Lleida, 1871-1880?)
La Iberia (1879)
El Ideal Moderno (Mataró, 1881-1883)
L'Ignorància (Palma, 1879-1881)
La Il·lustració Catalana (1880-1894)
La Ilustración (1880-1891)
La Ilustración Universal (1879-1880)
El Impenitente (Figueres, 1879-1880)
La Independencia (1881)
La Independencia Médica (1865-1877)
El Indicador (1880)
La Indústria Lanera Española (Terrassa, 1880-1882)
La Instructor (1879)
El Instructor (Tarragona, 1875-1882)
El Juicio Crítico de la Crítica (1881)
El Labriego (Vilafranca del Penedès, 1876-1880?)
El Látigo (1879)
El Látigo (Tarragona, 1881)
El Leridano (Lleida, 1880-1881?)
La Libertad (1881)
Lista de Abogados del Colegio (1833-1962)
Lista de Procuradores del Colegio (1851-1925)
La Llanterna (Gràcia, 1880)
Lo Llengut (1881)
Lletras (1880)
Lo Llonguet (1879)
La Llumanera de Nova York (Nova York, 1874-1881)
La Locomotora (Olot, 1879)
El Loro (1879-1884)
La Lucha (Girona, 1871-1910)
Lucifer (1879)
La Luz del Porvenir (1878-1936)

- El Magisterio Español* (1879)
El Mallete (1881-1883)
El Manifiesto (1879)
La Marsellesa (1879-1880)
La Marsellesa (Tarragona, 1880)
El Martinense (Sant Martí de Provençals, 1878-1880)
Mataró Ilustrat (Mataró, s/d)
El Mataronés (Mataró, 1876-1887)
El Mensajero de la Moda (1879)
El Mensajero del Sagrado Corazón (1866-1882)
El Mercantil Catalán (1881-1882)
Las Misiones Católicas (1880)
Lo Missatger Cat. (L'Havana, 1881)
La Moda Española Ilustrada (1877-1880?)
Modas y Labors (1880)
El Monitor Comercial (1881)
El Monitor de la Primera Enseñanza (1859-1928)
El Monitor de la Salud (1880-1881?)
La Montaña (Manresa, 1880-1896)
La Mosca (1881-1884)
El Mosquito (1877-1881)
El Mundo Ilustrado (1879-1880)
El Municipio (1881)
El Municipio Libre (1879-1881)
Los Negocios (1880-1928)
Lo Niu Guerrer (1879)
La Notaría (1858-1948)
Las Noticias (1879)
El Noticiero [Correo Catalán] (1880)
El Noticiero de Sants (1880-1897)
El Noticiero Dertosense (Tortosa, 1878-1881)
Lo Nunci (1877-1883)
El Obrero (1880-1881)
Las Olas de Arenys de Mar (1879)
El Olotense (1881-1883)
L'Olotí (Olot, 1890-1898)
La Opinión (Tarragona, 1875-1904)
La Oposición (Tarragona, 1879)
El País (Lleida, 1879-1936?)
Paladion (1880-1881)
El Palafrugellense (Palafrugell, 1881?)
El Pampero (El Masnou, 1878?-1879?)

- Lo Pandero* (1879)
Panorama Fot. de Sabadell (1881)
Los Parias (1881-1885)
El Parthenon (Barcelona, 1879-1880)
La Pàtria Catalana (Valls, 1880-1881)
La Pau (Reus, 1879)
La Paz y la Tregua. Periód. de los Somatenes de Cataluña (1877-1935)
Lo Pecat (1880)
Pepe-Hillo (1874-1879)
La Pescatera (1881)
El Plumero (1881)
El Pobre (1881)
La Porra (1881)
El Porvenir de la Indústria (1875-1898)
El Porvenir de Sans (1879)
Lo Pregó (1880)
Lo Pregoner (1878)
La Primavera (Manresa, 1881)
El Principado [El Diluvio] (1880)
El Progreso (1879-1880?)
El Propagador de la Devoción de San José (1866-1882)
La Propaganda (Lleida, 1880-1883)
La Propaganda Católica (Lleida, 1881)
El Propagandista (1881)
La Propiedad (1881-1882)
El Proteccionista (1881)
El Protector del Pueblo (1869-1879)
La Provincia (Tarragona, 1879-1882)
La Publicidad/[El Anunciador Catalán] (1878-1939)
El Pueblo Martinense (Sant Martí de Provençals, 1879-1880)
El Pueblo Nuevo (Sant Martí de Provençals, 1878-1879)
Lo Punt de las Donas (Girona, 1880-1881)
Lo que pasa (1869) (No vista)
¿Quién es Dios? (1881)
Lo Quinzena de Sant Isidre (1879)
La Quinzena del Pagès (1878-1883)
Lo Rat Penat (València, 1875-1884)
La Raza Española (1879)
Raza Latina (1880)
La Razón de la Sinrazón (Sant Boi de Llobregat, 1879-1882)
La Reforma (1881)
Reforma del Notariado (1878-1880)

- Lo Renaixement* (1879)
La Renaixensa (diari, 1881-1905)
La Renaixensa (rev., 1871-1903)
El Restaurador Farmaceutico (1844-1936)
La Revista (1879-1881)
Revista Administrativa (1881)
Revista Carmelitana (1876-1892)
Revista Catalana (Manresa, 1880-1882)
Revista Catòlica de Barcelona (1881)
Revista Científico Militar (2a. èp., 1875-1902)
Revista Comercial (Tarragona, 1865-1896)
Revista Comercial de la Plaza de Barcelona (1876-1879)
Revista de Ciencias Mèdicas (1875-1902)
Revista de Estudios Psicológicos (1869-1876)
Revista de Gerona (1876-1896)
Revista de Hacienda (1879)
Revista de las Ciencias Históricas (1880-1887)
Revista de las Hijas de María (1880-1929)
Revista de Lérida (1875-1879)
Revista de los Juzgados Municipales (1879)
Revista del Centro Agronómico Catalán (1879-1884)
Revista del Derecho y del Notariado (1879-1880?)
Revista del Instituto Agrícola Catalán (1852-1936)
Revista Franciscana (Vic, 1873-1935)
Revista Frenopática de Barcelona (1881-1912)
Revista Geográfica y de Estadística (1878-1880)
La Revista Hortícola (1879)
Revista Manresana/Revista Catalana (Manresa, 1880-1882)
La Revista Marítima (1879-1880)
Revista Mercantil (1876-1910)
Revista Olotense (1877-1879)
La Revista Popular (1871-1928)
Revista Social (1872-1881)
La Revista Tarrasense (1877-1895)
Revista Tecnológica-Industrial (1878-1936)
Revista Teresiana (Tortosa, 1879)
Revista Zoofilia Barcelonesa (2a. èp., 1879-1880)
El Ripollès (Ripoll, 1881)
La Roja (1881)
El Rojo (Tarragona, 1869-1879)
Lo Romanso de Barcelona (1880)
Romanso de Vilanova (Vilanova i la Geltrú, 1881)

Romansos de Sabadell (s/d)
Romea (1874-1886)
El Rosario (1871-1888)
Lo Rossinyol del Ter (Girona, 1880-1881)
Lo Sach de Gemechs (1881)
Lo Safreig (1880)
Sancho Panza (1880)
Santa Teresa de Jesús (1872-1911)
Los Santos Angeles (1873-1880)
La Sardana (1881-1882)
Lo Senyó Mariano (1881)
Lo Senyor Canons (1881)
Senyor Rosquillas (1881)
La Semana (Tarragona, 1880)
El Semanal (Figueres, 1879)
El Semanario Administrativo (Lleida, 1878-1881)
Semanario Bergadán (1878-1880)
El Semanario de Igualada (1880-1886)
El Semanario de Manresa (1878-1884)
El Semanario de Tortosa (1880)
Semanario Familiar Pintoresco (1879-1881)
Sense Nom (Ripoll)
El Sentido Católico de las Ciencias Médicas (1879-1888)
La Serenata de Igualada (1880-1881)
Lo Sigle XIX (1879)
La Sopa Boba (1881)
Lo Tap de Suro (Figueres, 1876) (No vista)
La Tarántula (1879)
El Teléfono [El Diluvio] (1878-1879)
Teléfono Catalán (Girona, 1880)
La Tempestad (1879)
La Teula (Sants, 1880)
La Teula Barcelonina (1880-1881)
Lo Tibidabo [DC] (1879)
La Tómbola (1879)
Toni-Grice (1879)
La Tramuntana (1881-1903)
El Trapero (Barcelona, 1879)
El Tribuno (1879)
El Trueno (Figueres, 1879?)
El Tupé (1881-1882)
La Ultima Hora (1879-1885)

La Unión (1879-1883)
La Unión (Figueres, 1881-1883)
La Unión (Tarragona, 1879)
Unión de los Contribuyentes (1881-1898)
La Unión del Magisterio (1880)
La Unión Escolar (Girona, 1880)
El Vallense (1879)
La Vanguardia (1881-)
Lo Vell (1879-1880)
Lo Velografo (1881)
La Verdad (1881)
La Verdad (Igualada, 1881-1882)
La Verdad (Mataró, 1880-1881)
La Verdad (Tortosa, 1880)
La Veillada (Girona, 1881)
La Veu de Catalunya [DC] (1880)
La Veu del Montserrat (Vic, 1878-1902)
La Veu Sallentina (Sallent, 1881-1882)
El Viajero Ilustrado (1818-1881)
El Vigía de Urgel (Balaguer, 1879-?)
El Vigilante (Sant Martí de Provençals, 1873-1879)
La Viña (1881)
La Vivora (1881)
La Voz de Colera (1881)
La Voz de las Afueras (1880)
La Voz de los Municipios (1880)
La Voz del Buen Sentido (Lleida, 1881)
La Voz del Pueblo (Sabadell, 1879)
La Voz del Pirineo (Puigcerdà, 1879-1882)
La Voz Pública (1880)
Lo Xiulet del Carril (Vilanova i la Geltrú, 1881)
La Zapatería Ilustrada (1880-1906)
La Zapateria Moderna (1879-1881)
El Zookeryx (1876-1879)